

คู่มือภิกขุปาติโมกข์

พระมหาสมปอง มุณีโต วัดวิหารธรรม

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
ปฐมภาค	๓
๑. คำบูชาพระรัตนตรัย	๔
๒. ทำวัตรพระ	๕
ทำวัตรพระแปล	๘
๓. คำประกาศสภาคาบัติ	๑๑
๔. คำแสดงอาบัติ (แบบที่ ๑)	๑๒
คำแสดงอาบัติ (แบบที่ ๒)	๑๔
ทุติยภาค	๑๕
๑. บุพพกิจและบุพพกรรม	๑๖
บุพพกิจและบุพพกรรมแปล	๑๙
๒. อชฌေနากถา	๒๑
ตติยภาค	๒๒
ภิกขุปาติโมกขปาติ	๒๓
นิทานุเทศ	๒๓
๑. จตุตถาโร ปาราชิกา	๒๔
๒. เตรส สงฆาทีเสสา	๒๕
๓. เทว อนินยตา	๓๐
๔. ตีส นิสฺสคฺคิยา	๓๑
๕. เทวนวุติ ปาจิตฺติยา	๓๘
๖. จตุตถาโร ปาฏิเทสนียา	๕๑

๗. ปญจสตุตติ เสดิยธมฺมา	๕๓
๘. สตุตธาธิกรณสมถธมฺมา	๕๘
สิกขาปทสงคห	๕๙
จตุตถภาค	๖๐
๑. ลีลสุทเทสปาฐะ	๖๑
๒. อตีตปัจจวเจกขณะ	๖๒
๓. คำวันทา	๖๓
วันทาพระบรมสารีริกธาตุ	๖๓
วันทาพระรัตนตรัยเป็นต้น	๖๓
วันทาพระบรมสารีริกธาตุแปล	๖๔
วันทาพระรัตนตรัยเป็นต้นแปล	๖๔
ปัญจมภาค	๖๖
ภิกขุปาติโมกข์แปล	๖๘
นิทานุทเทส	๖๘
๑. ปาราชิก ๔	๖๙
๒. สังฆาทิเสส ๑๓	๗๐
๓. อนิยต ๒	๗๕
๔. นิสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐	๗๖
๕. สุทถิกปาจิตตีย์ ๙๒	๘๒
๖. ปาฏิเทสนียะ ๔	๙๔
๗. เสดิยวัตร ๗๕	๙๖
๘. อธิกรณสมถะ ๗	๑๐๐
รวมสิกขาบท	๑๐๑

ปฐมภาค

๑. คำบูชาพระรัตนตรัย
๒. ทำวัตรพระ
๓. คำประกาศสภาคาบัติ
๔. คำแสดงอาบัติ

๑. คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภาคะวา อระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
 สุวากขาโต เยนะ ภาคะวะตา อัมโม,
 สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 ตัมมะยัง ภาคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง,
 อิมะหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปุชชะยามะ,
 สาธุ โน ภันเต ภาคะวา สัจจะปะรินิพพุโตปิ,
 ปัจฉิมาชะนะตานุกัมปะมานะสา,
 อิมะ สักกาเร ทุคคะตะปะณณาการะภูเต ปะฐักคัณหาตุ,
 อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาคะวา,
 พุทธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ, (กราบ)

สุวากขาโต ภาคะวะตา อัมโม,
 อัมมัง นะมัสสามิ, (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 สังฆัง นะมามิ. (กราบ)

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
 นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
 นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

๒. ทำวัตรพระ

สรรเสริญคุณพระพุทธรเจ้า

โย สันนิสินโน วรระโพธิมูเล
มารัง สะเสนัง สุชิตัง วิเชยยะ
สัมโพธิมาคัจฉิ อะนั้นตะญาโณ
โลกุตตะโม ตัง ปะณะมามิ พุทธัง.

เย จะ พุทธา อะตีตา จะ   เย จะ พุทธา อะนาคะตา
ปัจจุปปันนา จะ เย พุทธา   อะหัง วันทามิ สัพพะทา.

อิติปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะ-
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิฑู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระะถิ สัตถา
เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวาติ.

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง   พุทโธ เม สาระณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ   โหตุ เม ชะยะมังคะลัง
อุตตะมังเคนะ วันเทหัง   ปาทะปิงสูง ะรุตตะมัง
พุทเธ โย ชะลิตโต โทโส   พุทโธ ชะมะตุ ตัง มะมัง.

(กราบ)

สรรเสริญคุณพระธรรม

อัญจันคิโก อะริยะปะเถ ชะน่านัง
 โมกข์ปะเวตสายะ อุชฺฐ จะ มัคโค
 ธรรมโม อะยัง สันติกะโร ปะณีโต
 นิยยานิโก ตัง ปะณะมามิ ธรรมัง.

เย จะ ธรรมมา อะตีตา จะ เย จะ ธรรมมา อะนาคะตา
 ปัจจุปปันนา จะ เย ธรรมมา อะหัง วันทามิ สัพพะทา.

สุวากขาโต ภะคะวะตา ธรรมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
 เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

ธรรมัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 อุตตะมังเคนะ วันเทหัง
 ธรรมเม โย ชะลิตโต โทโส

ธรรมโม เม สาระณัง ะรัง
 โหตุ เม ชะยะมังคะลัง
 ธรรมัญจะ ทูวิธัง ะรัง
 ธรรมโม ชะมะตุ ตัง มะมัง.

(กราบ)

สรรเสริญคุณพระธรรม

สังฆ วิสุทโธ วัระระทักขิณเวยโย
 สันตินทริโย สัพพะมะลัปปะหิโน
 คุณะหิเนเกหิ สะมิทธิปัตโต
 อะนาสะโว ตัง ปะณะมามิ สังฆัง.

เย จะ สังฆา อะตีตา จะ   เย จะ สังฆา อะนาคะตา
 ปัจจุปปันนา จะ เย สังฆา   อะหัง วันทามิ สัพพะทา.

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังฆ, อุชุปะฏิปันโน
 ภาคะวะโต สาวะกะสังฆ, ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต ส
 าวะกะ-สังฆ, สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังฆ, ยะทิทัง
 จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภาคะวะโต
 สาวะกะสังฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเวยโย อัญญะลิ-
 กะระณียะ, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง	สังฆ เม สาระณัง วัระรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เม ชะยะมังคะลัง
อุตตะมังคะนะ วันเทหัง	สังฆัญจะ ทูวิตุตตะมัง
สังฆเ โย ชะลิโต โทโส	สังฆ ชะมะตุ ตัง มะมัง.

อิจจะวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
 นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
 ปุญญาภิสันทัง วิปลัง อะลัตถัง
 ตัสสาณุกาเวนะ หะตันตะราโย.

อามันตะยามิ โว ภิกขะเว ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว,
 วัระธัมมา สังฆารุ อัมปะมาเทน สัมปาเทธาติ. (กราบ)

ทำวัตรพระแปล สรรเสริญคุณพระพุทธรเจ้า

พระพุทธรเจ้าพระองค์ใด ประทับนั่ง ณ ควางโพธิ์พฤกษ์
อันประเสริฐ ทรงชนะเทวบุตรตมารพร้อมทั้งเสนาด้วยดี ทรง
มีปัญญาไม่สิ้นสุด เป็นผู้ประเสริฐสุดในโลก ตรัสรู้สัมโพธิญาณ
แล้ว ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระพุทธรเจ้าพระองค์นั้น

พระพุทธรเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ผู้ตรัสรู้แล้วในอดีตด้วย ผู้จะ
ตรัสรู้ในอนาคตด้วย ผู้กำลังตรัสรู้ในปัจจุบันด้วย ข้าพเจ้าขออน
อบน้อมพระพุทธรเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ในกาลทุกเมื่อ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น เป็นผู้ห่างไกลจาก
กิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จ
ไปแล้วด้วยดี ทรงรู้แจ้งโลก ฝึกบวชผู้สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า
เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้ตรัสรู้ธรรมทั้งปวงและสอน
ผู้อื่นให้ตรัสรู้ตาม ผู้จำแนกธรรมคำสั่งสอนสัตว์ ดังนี้

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้าว่าเป็นสรณะตลอดชีวิต ตราบเท่าพระ
นิพพาน

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธรเจ้าเป็นสรณะอัน
ประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอชัยมงคลจง
มีแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอแก้กราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอัน
ประเสริฐสุด ด้วยเศียรเกล้า โทษอันใดที่ข้าพเจ้าได้พลั้งพลาด
ในพระพุทธรเจ้า ขอพระพุทธรเจ้าจงอดโทษนั้น แก่ข้าพเจ้าเทอญ

สรรเสริญคุณพระธรรม

พระธรรมนี้เป็นทางออกจากทุกข์ เป็นทางสายตรงเพื่อเข้าถึงพระนิพพาน ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ เป็นทางดำเนินไปของอริยชนทั้งหลาย เป็นธรรมอันกระทำความสงบอย่างสูงสุด ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น

พระธรรมทั้งหลายเหล่านี้ อันข้าพเจ้าได้รู้แล้วด้วย อันข้าพเจ้ายังไม่รู้ด้วย อันข้าพเจ้ารู้อยู่ด้วย ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมทั้งหลายเหล่านั้น ในกาลทุกเมื่อ

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว อันบุคคลเห็นได้ด้วยตนเอง ไม่จำกัดกาล ควรเรียกให้มาดู น้อมมาไว้ในตัว วิญญูชนทั้งหลายสามารถรู้ได้เฉพาะตน ดังนี้

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมว่าเป็นสรณะตลอดชีวิต ตราบเท่าพระนิพพาน

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอกรรมกราบพระธรรมอันประเสริฐ ๒ ประการ (คือโลกียธรรมและโลกุตตรธรรม) ด้วยเศียรเกล้า โทษอันใดที่ข้าพเจ้าได้พลั้งพลาดในพระธรรม ขอพระธรรมจงอดโทษนั้น แก่ข้าพเจ้า เทอญ

สรรเสริญคุณพระสงฆ์

พระสงฆ์ผู้หมดจดจากกิเลส เป็นผู้ควรรับทักษิณานันชั้นเลิศ มีอินทรีย์สงบ ปราศจากมลทินทั้งปวง สมบูรณ์ด้วยคุณเป็นนอก เข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์นั้น

พระสงฆ์ทั้งหลายเหล่าใด ผู้มีแล้วในอดีตด้วย ผู้จะมีในอนาคตด้วย ผู้มีอยู่ในปัจจุบันด้วย เข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์ทั้งหลายเหล่านั้น ในกาลทุกเมื่อ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว, พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติตรงแล้ว, พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติด้วยปัญญาารู้แจ้งแล้ว, พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติสมควรแล้ว, คือพระอรหันต์ ๔ คู่ ๘ บุคคล, นี้คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นผู้ควรบูชา เป็นผู้ควรต้อนรับ เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน ผู้ควรกราบไหว้ เป็นเนื่อบุญอันยอดเยี่ยมของชาวโลก ดังนี้ เข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะตลอดชีวิต ตราบเท่าพระนิพพาน

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอข้มงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้า ขอข้มกราบพระสงฆ์ผู้ประเสริฐ ๒ ประการ (คือพระอรหันต์และพระภิกษุสงฆ์) ด้วยเศียรเกล้า โทษอันใดที่ข้าพเจ้าได้พลั้งพลาดในพระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงอดโทษนั้น แก่ข้าพเจ้าเทอญ

เมื่อข้าพเจ้า น้อมกราบไหว้พระรัตนตรัยได้อยู่เป็นนิตย์เช่นนี้, ได้สั่งสมซึ่งบุญอย่างยิ่งใหญ่ไพบูรณ์, ด้วยอำนาจแห่งพระรัตนตรัยนั้น ขอให้ข้าพเจ้าจงกำจัดอันตรายในโลกได้ด้วยเทอญ

ภิกษุทั้งหลาย เราขอตักเตือนเธอทั้งหลายว่า “สังฆาทังหลาย มีความเลื่อมไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงบำเพ็ญสมณธรรมให้สำเร็จ ด้วยความไม่ประมาทเถิด”

๓. คำประกาศสภาคาบัติ

แน่ใจว่าต้องสภาคาบัติ

สุณาทู เม ภันเต สังฆเ, อะยัง สัพพะสังฆเ สภาคัง อาปัตติง อาปันโน, ยะทา อัญญัง ภิกขุ สุตัง อะนาปัตติกัง ปัสสิสสะติ, ตะทา ตัสสะ สันติเก ตัง อาปัตติง ปะฎีกกะริสสะติ. (วิ.มหา. ๔/๑๗๑) (นิยมว่า ๓ จบ)

ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สงฆ์ทั้งปวงนี้ ต้องอาบัติเดียวกัน เวลาใด พบภิกษุอื่นผู้บริสุทธิ์ไม่มีอาบัติ เวลานั้น จักกระทำคิณอาบัตินั้น ในสำนักของภิกษุผู้บริสุทธิ์นั้น

ไม่แน่ใจว่าต้องสภาคาบัติ

สุณาทู เม ภันเต สังฆเ, อะยัง สัพพะสังฆเ สภาคายะ อาปัตติยา เวมะติโก, ยะทา นิพเพมะติโก ภาวิสสะติ, ตะทา ตัง อาปัตติง ปะฎีกกะริสสะติ. (วิ.มหา. ๔/๑๗๑) (นิยมว่า ๓ จบ)

ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สงฆ์ทั้งปวงนี้ มีความสงสัยว่า จะต้องอาบัติเดียวกัน เวลาใด หมดความสงสัย(คือแน่ใจว่าต้องอาบัติเดียวกัน) เวลานั้น จักกระทำคิณอาบัตินั้น

๔. คำแสดงอาบัติ (แบบที่ ๑)

อาบัติหลายตัว

ผู้แสดง	สัพพา ตา อาปัตติโย อาโรเจมิ. (๓ จบ) สัพพา คระรุละหุกา อาปัตติโย อาโรเจมิ. (๓ จบ) อะหัง ภันเต (อาวุโส) ^๑ สัมพะหุลา นานาวัตถุกาโย อาปัตติโย อาปัชชิง, ตา ตุมหะมฺมูเล ปะฏิเทเสมิ.
ผู้รับ	ปัสสะลิติ อาวุโส (ปัสสะละ ภันเต) ตา อาปัตติโย.
ผู้แสดง	อามะ ภันเต (อาวุโส) ปัสสามิ.
ผู้รับ	อายติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ (ภันเต สังวเรยยาละ).
ผู้แสดง	สาธุ, สุฏฺฐุ ภันเต (อาวุโส) สังวะริสสามิ. ทุติยัมปิ, สุฏฺฐุ ภันเต (อาวุโส) สังวะริสสามิ. ตติยัมปิ, สุฏฺฐุ ภันเต (อาวุโส) สังวะริสสามิ. นะ ปุเนวัง กะริสสามิ. นะ ปุเนวัง ภาสิสสามิ. นะ ปุเนวัง จินตะยิสสามิ.
ผู้รับ	สาธุ สาธุ สาธุ.

ภิกษุผู้รับ หากมีอาบัติอยู่ ก็ให้แสดงคืนอย่างเดียวกัน

ถ้าแสดงสภาคาบัติ ผู้แสดงก่อน ต้องอาบัติใหม่คืออาบัติทุกกฏ จึงให้แสดงอาบัติตัวเดียว (ในหน้าถัดไป)

๑ ผู้อ่อนพรรษา ให้เรียกผู้แก่พรรษาว่า “ภันเต”
ผู้แก่พรรษา ให้เรียกผู้อ่อนพรรษาว่า “อาวุโส”

อาบัติตัวเดียว

ผู้แสดง อะหัง ภันเต (อาวุโส) ทุกกะฐัง^๑ อาปัตติง อาปันโน,
ตั้ง ปะฐิเทเสมิ.

ผู้รับ ปัสสะติ อาวุโส (ปัสสะถะ ภันเต) ตั้ง อาปัตติง.

ผู้แสดง อามะ ภันเต (อาวุโส) ปัสสามิ.

ผู้รับ อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ (ภันเต สังวะเรยยาถะ).

ผู้แสดง สาธุ ภันเต (อาวุโส).

- ๑ คำว่า “ทุกกะฐัง” ให้เปลี่ยนชื่อไปตามอาบัติที่จะแสดง คือ
 อาบัติถุลลัจจัย ว่า “ถุลลัจจะยัง”
 อาบัติสังฆาทิเสส ว่า “สังฆาทิเสสัง”
 อาบัติปาจิตตีย์ ว่า “ปาจิตตียัง”
 อาบัติปาฏิเทสนีเย ว่า “ปาฏิเทสนีเยยัง”
 อาบัติกุกกุฏาณิชา ว่า “กุกกุฏาณิชาตัง”

คำแสดงอาบัติ (แบบที่ ๒)

- ผู้แสดง   อะหัง ภันเต (อาวุโส) สัพพา อาปัตติโย อาวิกะโรมิ.
                   อะหัง ภันเต (อาวุโส) สัมพะหุลา นานาวัตถุกาโย
                   อาปัตติโย อาปชฺชี่ ตา ตุมหฺมูเล ปฏีเทเสมิ.
- ผู้รับ   ปัสสะติ อาวุโส (ปัสสะเถ ภันเต) ตา อาปัตติโย.
- ผู้แสดง   อามะ ภันเต (อาวุโส) ปัสสามิ.
- ผู้รับ   อายติง อาวุโส สังวะเรยยาถิ (ภันเต สังวะเรยยาเถ).
- ผู้แสดง   สาธุ, สุญฺจ ภันเต (อาวุโส) สังวะริสสามิ.
- ผู้รับ   สาธุ สาธุ สาธุ.^๑

---

๑ วิธีที่ ๒ นี้ หากแสดงทั้ง ๒ รูป รูปที่แสดงก่อนควรแสดงซ้ำอีก ๑ รอบ เพื่อ
 ปลงอาบัติที่เป็นสภาคาบัติ

ทุตียภาค

๑. บุพพกิจและบุพพกรรม
๒. อัชฌေနากถา

๑. บุปพกิจและบุพพกรรม กิจที่ควรทำก่อนลงอุโบสถ

อุโปสถกรรมโต^๑ ปุพฺเพ นววิธं ปุพฺพกิจจํ กาดพฺพํ โหติ.
ตณฺจานสมฺมุชฺชนนฺจ, ตตฺถ ปทีปฺชฺชนนฺจ, อาสนปณฺญาปนนฺจ,
ปานีเยปรีโกชนีเยปญฺจปนนฺจ, ฉนฺทารหานํ ภิกฺขุณํ ฉนฺทาหรณนฺจ,
เตสญฺเณว อกตฺโปสธานิ^๒ ปาริสฺสุทฺธิยาปิ ออาหารนฺจ, อุตฺตกุขานนฺจ,
ภิกฺขุคณฺหา จ, ภิกฺขุณีนโมวาโท จาติ.

ตตฺถ ปุริเมสุ จตฺตสุ กิจฺเจสุ ปทีปกิจฺจํ อิทานิ สุริยาโลกสฺส
อตฺถิตาย นตฺถิ, อปรานิ ตีณิ^๓ ภิกฺขุณํ วตฺตํ ชานนฺเตหิ ภิกฺขุหิ
(อารามิเกหิปิ ภิกฺขุหิปิ) กตานิ ปรินิฏฺฐิตานิ โหนฺติ.

ฉนฺทาหรณปาริสฺสุทฺธิอาหารณานิ ปน อิมิสฺสํ สีมายํ หตฺถปาสํ
วิชฺหิตฺวา นิสินฺนํ ภิกฺขุณํ อภาวโต นตฺถิ.

อุตฺตกุขานํ นาม “เอตฺตํ อติกฺกนฺตํ, เอตฺตํ อวลฺลิฏฺฐ”นฺติ เอวํ
อุตฺตอจิกฺขุณํ, อุตฺตนีธ ปน สาสเน เหมนฺตคิมฺหวสฺसानานํ วเสน
ตีณิ โหนฺติ, อयํ คิมฺโห^๔ ตฺ, อิมสฺมิญฺจ อุตฺตมฺหิ อญฺจ อโปสธา,
อิมินา ปกฺเขน เอโก อโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อโปสธา

๑ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น ปวารณากรรมโต

๒ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น อกตปวารณานิ

๓ ถ้าทำอุโบสถกลางคืน ให้เปลี่ยนเป็น ตตฺถ ปุริมานิ จตฺตาริ

๔ เปลี่ยนถดูตามนี้ เหมนฺโต (ถดูหนาว), คิมฺโห (ถดูร้อน), วสฺसान (ถดูฝน)

อติกนฺตา, ปณฺจ อุโปสธา อวสิฏฺฐา.^๕ อิติ เอวํ สพฺเพหิ
 อายสฺมนฺเตหิ อุตฺตฺถานํ ธาเรตพฺพํ.

(ภิกษุมีพรรษามากกว่าผู้สวดรับว่า “เอวํ อาวุโส”)

(ภิกษุมีพรรษาน้อยกว่าผู้สวดรับว่า “เอวํ ฆนฺเต”)

- ๕ - ถ้าเป็นอุโปสถแรกว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สดฺต อุโปสธา อวสิฏฺฐา,
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๒ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อติกนฺโต,
 ฉ อุโปสธา อวสิฏฺฐา
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๓ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสธา อติกนฺตา,
 ปณฺจ อุโปสธา อวสิฏฺฐา
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๔ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสธา อติกนฺตา,
 จตฺตารโ อุโปสธา อวสิฏฺฐา
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๕ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสธา อติกนฺตา,
 ตโย อุโปสธา อวสิฏฺฐา
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๖ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปณฺจ อุโปสธา อติกนฺตา,
 เทว อุโปสธา อวสิฏฺฐา
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๗ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ อุโปสธา อติกนฺตา,
 เอโก อุโปสโถ อวสิฏฺฐโ
 - ถ้าเป็นอุโปสถที่ ๘ ว่า
 เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต สดฺต อุโปสธา อติกนฺตา,
 อฏฺฐ อุโปสธา ปริปุณฺณา

ภิกษุคณนา นาม “อิมสฺมี อุโปสถคฺเค อุโปสถตฺถาย”^๖
 สนนฺิปตฺติตา ภิกฺขุ เอตฺตกา”ติ ภิกฺขุณฺํ คณนา, อิมสฺมี ปน
 อุโปสถคฺเค”^๗ ปญจ^๘ ภิกฺขุ สนนฺิปตฺติตา โหนฺติ. อิติ เอวํ สพฺเพหิ
 อายสฺมนฺเตหิ ภิกฺขุคณนาปิ ธาเรตพฺพา.

(ภิกษุผู้มีพรรษามากกว่าผู้สวดรับว่า “เอวํ อาวุโส”)

(ภิกษุผู้มีพรรษาน้อยกว่าผู้สวดรับว่า “เอวํ ภนฺเต”)

ภิกษุณินโมวาโท นาม ปน อิทานิ ตาสํ นตฺถิตาย นตฺถิ.
 อิติ สกรโณกาสาณํ ปุพฺพกิจฺจานํ กตตฺตา, นิกฺกรโณกาสาณํ
 ปุพฺพกิจฺจานํ ปกตฺติยา ปรีนฺนิฏฺฐิตตฺตา, เอวณฺต์ นววิธํ ปุพฺพกิจฺจํ
 ปรีนฺนิฏฺฐิตํ โหติ.

ปรีนฺนิฏฺฐิตเต จ ปุพฺพกิจฺजे, สเจ โส ทิวโส จาตุทฺทสี่ปณฺณรสี-
 สามคฺคีนมณฺณตโร ยถาชฺชูปฺสเถ ปณฺณรโส.” ยาวตฺติกา จ ภิกฺขุ
 กมฺมปฺปตฺตา สงฺฆูปฺสถารหา จตฺตาโร วา”^{๑๐} ตโต วา อติเรกา,
 ปกตตฺตา ปาราชิกํ อนาปนฺนา, สงฺฆเณ วา อนุกฺขิตฺตา, เต จ โข
 หตฺถปาสํ อวิชฺหิตฺวา เอกสีมายํ จิตฺตา, เตสญฺจ วิกาลโภชนาทิวเสน
 วตฺถุสภาคापตฺติโย จ น วชฺชนฺติ, เตสญฺจ หตฺถปาสเ หตฺถปาสโต
 พหิกรณวเสน วชฺเชตพฺโพ, โกจิ วชฺชนฺียปฺคฺคโล เจ นตฺถิ. เอวณฺต์

๖ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น ปวารณคฺเค ปวารณตฺถาย

๗ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น ปวารณคฺเค

๘ จำนวนภิกษุที่มาประชุมในโรงอุโบสถ เช่น เทว ตโย จตฺตาโร ปญจ จ
 สตฺต อญฺจ นว ทส เอกาทส ทฺวาทส เตรส จุทฺทส ปณฺณรส โสฬส
 สตฺตรส อญฺจารส เอกุณฺวีสติ วีสติ เอกวีสติ เป็นต้น

๙ ถ้าเป็นวันอุโบสถแรม ๑๔ ค่ำ ให้ว่า ยถาชฺชูปฺสเถ จาตุทฺทโส (จตุทฺทโส),
 ถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๕ ค่ำว่า ยถาชฺชูปวารณา ปณฺณรสี

๑๐ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น สงฺฆูปวารณารหา ปญจ วา

อุโปสถกมม^{๑๑} อิมะหิ จตุหิ ลกขณะหิ สงคหิตัง ปตตกลลัม นาม โหติ,
กาตุं ยุตฺตรูปิ. อุโปสถกมมสฺส^{๑๒} ปตตกลลุตฺตัม วิทิตฺวา อิทานิ
กริยามานो อุโปสเถ สงฺเขน ออนุมาเนตพฺโพ.^{๑๓}

(ภิกษุมีพรรษามากกว่าผู้สวดรับว่า “สาธุ”)

(ภิกษุมีพรรษาน้อยกว่าผู้สวดรับว่า “สาธุ ภนฺเต”)

บุพพกิจและบุพพกรรมแปล

ก่อนแต่จะทำอุโบสถ ควรทำบุพพกิจ ๙ อย่าง ดังนี้

๑. เก็บกวาดสถานที่จะทำอุโบสถนั้น
๒. จุดประทีปไว้ในที่นั้น (หากเป็นเวลากลางคืน)
๓. ตั้งธรรมมาสน์ ปูลาดอาสนะ
๔. ตั้งน้ำฉันน้ำใช้ไว้
๕. นำฉันชะของภิกษุผู้ควรแก่ฉันชะ
๖. นำปาริสุทธิของภิกษุผู้ลงทำอุโบสถไม่ได้
๗. บอกฤดู
๘. นับจำนวนภิกษุ
๙. โอวาทภิกษุณี

บรรดาบุพพกิจ ๙ อย่างนั้น ใน ๔ อย่างเบื้องต้น (อย่างที่ ๒ คือ) การจุดประทีปไม่ต้องทำ เพราะมีแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ อีก ๓ อย่างนอกนี้ (คือ ปัดกวาด ปูลาดอาสนะ และตั้งน้ำดื่มน้ำใช้) อันภิกษุ

๑๑ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น เหวนต์ ปวารณากมม

๑๒ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น ปวารณากมมสฺส

๑๓ ถ้าเป็นวันปวารณาให้เปลี่ยนเป็น อิทานิ กริยามานา ปวารณา สงฺเขน
ออนุมาเนตพฺพา

ทั้งหลาย (หรือคนวัดและภิกษุทั้งหลาย) ผู้รู้ข้อวัตรของภิกษุทำเสร็จแล้ว

ส่วนการนำฉันทะและนำปาริสุทธิ ไม่มี เพราะในสีมานี้ ไม่มีภิกษุผู้นั่งเว้นหัตถบาล

การบอกกถุโดยนัยดังนี้ว่า “ล่วงแล้วเท่านี้ เหลืออยู่เท่านี้” ชื่อว่าบอกกถุ ก็ในศาสนานี้มี ๓ กถุ คือ เหมันต์ (กถุหนาว) คิมหัน (กถุร้อน) และวัสสัน (กถุฝน) ก็กถุนี้เป็นคิมหัน กถุร้อน (กถุหนาว หรือ กถุฝน) ในกถุร้อนนี้มี ๘ อุโบสถ อุโบสถ ๑ มาถึงแล้วโดยปักษีนี้ ล่วงแล้ว ๒ อุโบสถ ยังเหลือ ๕ อุโบสถ ท่านทั้งปวงพึงจดจำการบอกกถุไว้อย่างนี้ ด้วยประการฉะนี้

การนับจำนวนภิกษุโดยนัยนี้ว่า “ภิกษุทั้งหลายผู้ประชุมกัน เพื่อประสงค์ทำอุโบสถในโรงอุโบสถนี้ เท่านี้รูป” ดังนี้ ชื่อว่าการนับจำนวนภิกษุ ก็ในโรงอุโบสถนี้มีภิกษุประชุมกัน ๕ รูป ท่านทั้งปวงพึงจดจำแม้มการนับจำนวนภิกษุ ด้วยประการฉะนี้

ส่วนการให้โอวาทภิกษุณี ไม่มี เพราะในเวลานี้ไม่มีภิกษุณี, เพราะบุพพกิจอันมีโอกาสพอจะทำได้ ก็ได้ทำแล้ว และเพราะบุพพกิจซึ่งไม่ใช่โอกาสจะทำ ก็สำเร็จไปเรียบร้อยแล้วตามปกติ อย่างนี้ บุพพกิจ ๔ ประการนั้น จึงเป็นอันสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ด้วยประการฉะนี้

ก็เมื่อบุพพกิจสำเร็จแล้ว ถ้าวันนั้นเป็นวันจาดุททสี (๑๔ ค่ำ) หรือวันป็ณณรสี (๑๕ ค่ำ) หรือเป็นวันสามัคคี (ภิกษุผู้เคยแตกกันกลับสามัคคีกัน) วันใดวันหนึ่ง เช่น อุโบสถวันนี้ ๑๕ ค่ำ

ก็แล ภิกษุผู้ควรแก่สังฆอุโบสถอันพอจะทำสำเร็จได้ มีกำหนด ๔ รูปก็ดี เกินกว่านั้นก็ดี

๑. เป็นปกติตตะภิกษุ คือ ไม่ต้องปาราชิก หรือไม่ถูกสงฆ์ยกวัตร

๒. เธอทั้งหลายไม่ละหัดถบาส รวมอยู่ในสี่มาเดียวกัน
๓. เธอทั้งหลายไม่มีสภาคาบัติโดยวัตถุ เพราะเหตุฉันอาหารในเวลาวิกาลเป็นต้น
๔. ไม่มีบุคคลควรเว้นใดๆ ในหัตถบาสซึ่งควรเว้น โดยได้กันไว้ นอกหัตถบาสแล้ว

อุโบสถกรรมนั้นกำหนดแล้วด้วยลักษณะ ๔ อย่างนี้ ซึ่งว่ามีความพร้อมเพรียงดีแล้ว สมควรทำอุโบสถได้แล้ว สงฆ์ทราบความพร้อมเพรียงแห่งอุโบสถกรรมแล้ว พึงให้อนุมัติอุโบสถที่จะกระทำ ณ กาลบัดนี้

๒. อัชฌเนสนาถา

คำนิมนต์ให้สวดพระปาติโมกข์

ปุปฺพกรณปุปฺพกิจฺจานิ สฺมาเปตฺวา อิมสฺส นิสินฺนสฺส
ภิกฺขุสงฺฆสฺส อนุมตฺติยา ปาติโมกฺข์ อุกฺกเทสิตุ อชฺฌเนสฺนํ กโรมิ.

กิจที่ควรทำก่อน ก็ได้ทำเสร็จสิ้นแล้ว กระผมขอนิมนต์เพื่อสวดพระปาติโมกข์ ตามความยินยอมของภิกษุสงฆ์ผู้นั่งอยู่ ณ ที่นี้แล้ว เจ้าข้า

ทุติยภาค

ภิกขุปาติโมกขปาติ

ภิกขุปาติโมกขปาฐิ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

นิทานุทเทส

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺฆเ, อชฺชุปฺสเถ ปณฺณรโส, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกถฺสํ, สงฺฆเ อฺปฺสถํ กรฺเขย, ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสฺเสย.

กิ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจํ. ปาริสฺสุทฺธิ อายสฺมนฺโต อาโรเจถ.
ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสฺสสามิ. ตํ สพฺเพว สนฺตา สาธุกํ สุณฺม
มนสิกรม. ยสฺส ลียา อापตฺติ, โส อวิกฺเรย, อสนฺติยา
อापตฺติยา ตฺถหิภวิตพฺพํ. ตฺถหิภาเวน โข ปนายสฺมนฺเต “ปฺริสฺสุทฺธา”ติ
เวทิสฺสามิ. ยถา โข ปน ปจฺเจกปฺภุจฺสฺส เวยยากรณํ โหติ, เอวเมว
เอวรูปาย ปฺริสฺสาย ยาวตฺติยํ อนฺุสฺสาวิตํ โหติ. โย ปน ภิกฺขุ
ยาวตฺติยํ อนฺุสฺสาวิยมาเน สรมาโน สนฺตี อापตฺตี นวิกฺเรย
สมฺปชานมฺุสฺวาทสฺส โหติ. สมฺปชานมฺุสฺวาโท โข ปนายสฺมนฺโต
อนฺุตรายิกอ ฐมฺไม วุตฺโต ภควตา, ตสฺมา สรมาเนน ภิกฺขุนา
อานฺุเนน วิสฺสุทฺธาเปกฺเขน สนฺตี อापตฺติ อวิกาทพฺพา. อวิกตา
หิสฺส ผาสฺ โหติ.

นิทานุทเทโส นิฉฺฉิตฺโต.

๑. จตุตถาโร ปาราชิกา

ตตริเม จตุตถาโร ปาราชิกา ฌมมา อุทเทส อากจจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณฺโณ สิกฺขาสาชีวสมาปนฺโน สิกฺขํ อปฺปจฺจกฺขาย ทฺพฺพลํ อนาวิกตฺวา เมถุนํ ฌมฺมํ ปฏฺฐิสฺสเวยฺย, อนตฺมสฺส ตฺริจฺฉานคตฺตายปิ; ปาราชิโก โหติ อสฺวาโส.

๒. โย ปน ภิกขุ คามา วา อรญฺญา วา อทินฺนํ เถยฺยสงฺฆาตํ อาทิสฺสเวยฺย, ยถารูเป อทินฺนาทาเน ราชานฺโ จโร คเหตุวา หนฺยํ วา พนฺนฺเชยฺยํ วา ปพฺพาเชยฺยํ วา, “โจโรสิ พาลสิ มุโหฺหสิ เถโนสิ”ติ, ตถารูปํ ภิกขุ อทินฺนํ อาทิสฺสมาโน; อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสฺวาโส.

๓. โย ปน ภิกขุ สณฺจิจฺจ มนุสฺสวિકฺคหํ ชีวิตา โวโรเปยฺย, สตฺถหารกํ วาสฺส ปฺริเยสฺสเวยฺย, มรณฺวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย, มรณาย วา สมาทเปยฺย “อมฺโห ปุริส กิํ ตฺยฺหิมินา ปาปเกน ทฺชฺชิวิตฺเตน มตํ เต ชีวิตา สฺสเวยฺย”ติ; อิติ จิตฺตมโน จิตฺตสงฺกปฺโป อเนกปฺริยาเยน มรณฺวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย, มรณาย วา สมาทเปยฺย; อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสฺวาโส.

๔. โย ปน ภิกขุ อนภิชานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมํ อตฺตูปนายิกํ อลฺมรียณฺณทสฺสนํ สมนุทฺทจเรยฺย, “อิติ ชานามิ, อิติ ปสฺสามิ”ติ; ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาคหิสฺสมาโน วา อสมฺนุคฺคาคหิสฺสมาโน วา อาปนฺโน วิสฺสุทฺธาเปกฺโข เอวํ วเทยฺย “อชานเมวํ อวฺโส อวจํ ‘ชานามิ’, อปสฺสํ ‘ปสฺสามิ’ ตฺวจจํ มุสา วิลปิ”นฺติ อญฺญตฺร อธิมานา; อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสฺวาโส.

อุทฺทิกฺขจฺจา โข อายสฺมนฺโต จตฺตารโ ปาราชิกา ฌมฺมา; เยสํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา น ลภติ ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สํวาสํ, ยถา ปุเร, ตถา ปจฺฉา; ปาราชิกโ โหติ อสํวาสโ. ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ, กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ทฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ, กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ, กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต; ตสฺมา ตฺถเห. เอวเมตํ ฌารยามิ.

ปาราชิกา ฌมฺมา นิฏฺฐิตา.

๒. เทรส สงฆาทิเสสา

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เทรส สงฆาทิเสสา ฌมฺมา อุทฺทเทสํ อากจฺฉนฺติ.

๑. สญฺเจตนิกา สุกฺกวิสสุจิ, อญฺญตร สุปินฺนตา; สงฆาทิเสโส.
๒. โย ปน ภิกฺขุ โอตินฺโน วิปริณฺเตน จิตฺเตน มาตุคฺคาเมน สทฺธิํ กายสํสคฺคํ สมาปชฺเชยฺย, หตฺถคฺคาหํ วา เวณิคฺคาหํ วา อญฺญตรสฺส วา อญฺญตรสฺส วา องฺคสฺส ปรามสนฺ; สงฆาทิเสโส.
๓. โย ปน ภิกฺขุ โอตินฺโน วิปริณฺเตน จิตฺเตน มาตุคฺคามํ ทฺฏฺฐลฺลาหิ วาจahi โอบาเสยฺย, ยถาตํ ยฺวาว ยฺวตี เมถฺนฺอุปสญฺหิตาหิ; สงฆาทิเสโส.
๔. โย ปน ภิกฺขุ โอตินฺโน วิปริณฺเตน จิตฺเตน มาตุคฺคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาเสยฺย, “เอตทคฺคํ ภคินิ ปาริจริยานํ, ยา มาทิสํ สีลวณฺตํ กลฺยาณธมฺมํ พุรฺหมจาริ เอเตน ฌมฺเมน ปริจเรยฺยา”ติ เมถฺนฺอุปสญฺหิตฺเตน; สงฆาทิเสโส.

๕. โย ปน ภิกขุ สณฺจริตฺตํ สभाปชฺเชยฺย, อิตฺถิยา วา ปุริสมตี ปุริสสุส วา อิตฺถิมตี ชายตฺตเน วา ชารตฺตเน วา, อนฺตมโส ตํขณิกายปิ; สงฺฆาทิเสโส.

๖. สณฺญาจิกาย ปน ภิกขุณา กุฎฺฐิ การยมาเนน อสุสํมิกํ อตฺตทฺทเทสํ ปมาณิกา กาทเรตพฺพา; ตตฺริทํ ปมาณํ, ทิมโส ทฺวาทส วิทตฺถิโย สุกตวิทตฺถิยา; ติริยํ สตฺตนฺตฺรา, ภิกขุ อภินेतพฺพา วตฺถุเทสนาย. เตหิ ภิกขุหิ วตฺถุ เทเสตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกฺกมณํ; สารมฺเภ เจ ภิกขุ วตฺถุสุมี อปริกฺกมเน สณฺญาจิกาย กุฎฺฐิ กาเรยฺย, ภิกขุ วา อนภินเนยฺย วตฺถุเทสนาย, ปมาณํ วา อตฺถิกามาเยยฺย; สงฺฆาทิเสโส.

๗. มหุลลกํ ปน ภิกขุณา วิหารํ การยมาเนน สสุสํมิกํ อตฺตทฺทเทสํ ภิกขุ อภินेतพฺพา วตฺถุเทสนาย, เตหิ ภิกขุหิ วตฺถุ เทเสตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกฺกมณํ. สารมฺเภ เจ ภิกขุ วตฺถุสุมี อปริกฺกมเน มหุลลกํ วิหารํ กาเรยฺย. ภิกขุ วา อนภินเนยฺย วตฺถุเทสนาย; สงฺฆาทิเสโส.

๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ทฺภูจฺโง ทโส อปฺปตีโต อมฺูลเกน ปาราชิเกน ฌมฺเมน อนฺุทฺธเสยฺย, “อปฺเปวนาม นํ อิมฺมหา พฺรหฺมจฺริยา จาเวยฺย”นฺติ, ตโต อปฺเรน สมเยน สมนฺุคฺคาหิยมาโน วา อสมฺนฺุคฺคาหิยมาโน วา, อมฺูลกณฺุจเว ตํ อธิกรณํ โหติ, ภิกขุ จ ทโส ปตฺติจฺจาติ; สงฺฆาทิเสโส.

๙. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ทฺภูจฺโง ทโส อปฺปตีโต อณฺุณภาคิยสุส อธิกรณสุส กิณฺุจิ เทสํ เลสมตฺตํ อฺุปาทาย ปาราชิเกน ฌมฺเมน อนฺุทฺธเสยฺย “อปฺเปวนาม นํ อิมฺมหา พฺรหฺมจฺริยา จาเวยฺย”นฺติ,

ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา
 อญฺญภาคิยญฺเจว ตํ อธิกรณํ โหติ, โภจิ เทโส เลสมตฺโต อุปาทินฺโน,
 ภิกฺขุ จ โทสํ ปตฺติจฺจาติ; สงฺฆาทิเสโส.

๑๐. โย ปน ภิกฺขุ สมนุคฺคสฺส สงฺฆสฺส เกทาย ปรกุกฺกเมยฺย,
 เกทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมหาทาย ปคฺคยฺห ติฏฺฐเจยฺย, โส ภิกฺขุ
 ภิกฺขุหิ เอวมสฺส วจฺนีโย “มา อายสฺมา สมนุคฺคสฺส สงฺฆสฺส เกทาย
 ปรกุกฺกมิ, เกทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมหาทาย ปคฺคยฺห อญฺฺจาสิ,
 สเมตายสฺมา สงฺเขน, สมนุคฺโค หิ สงฺโฆ สมฺโมทมาโน อวิวทมาโน
 เอกุทฺเทโส ฆาสฺสุ วิหฺรตี”ติ. เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว
 ปคฺคญฺเอยฺย. โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ ยาวตฺติยํ สมนุภาสิตพฺโพ ตสฺส
 ปฏฺินิสฺสคฺคาย. ยาวตฺติยญฺเจ สมนุภาสิตมาโน ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย,
 อิจฺเจตํ กุสฺลํ, โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย; สงฺฆาทิเสโส.

๑๑. ตสฺเสว โข ปน ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุ โหนฺติ, อนุวตฺตกา
 วคฺควาทกา เอโก วา เทว วา ตโย วา, เต เอวํ วเทยฺยํ “มา
 อายสฺมนฺโต เอตํ ภิกฺขุํ กิณฺจि อวฺจตุถ, ฌมฺมวาทิ เจโส ภิกฺขุ,
 วินยวาทิ เจโส ภิกฺขุ, อมฺหากญฺเจโส ภิกฺขุ ฉนฺทญฺจ รุจฺญจ
 อาทาย โวหฺรติ, ชานาติ, โน ภาสตี, อมฺหากมฺเปตํ ชมตี”ติ.
 เต ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เอวมสฺส วจฺนียา “มา อายสฺมนฺโต เอวํ อวฺจตุถ,
 น เจโส ภิกฺขุ ฌมฺมวาทิ, น เจโส ภิกฺขุ วินยวาทิ, มา อายสฺมนฺตานมฺปิ
 สงฺฆเกโท รุจฺจิตฺถ, สเมตายสฺมนฺตานํ สงฺเขน, สมนุคฺโค หิ สงฺโฆ
 สมฺโมทมาโน อวิวทมาโน เอกุทฺเทโส ฆาสฺสุ วิหฺรตี”ติ. เอวญฺจ เต
 ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วุจฺจมานา, ตเถว ปคฺคญฺเอยฺย, เต ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ
 ยาวตฺติยํ สมนุภาสิตพฺพา ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺคาย. ยาวตฺติยญฺเจ
 สมนุภาสิตมาโน ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสฺลํ, โน เจ

ปฏินิสสชฺเซยฺย; สงฺฆาทิเสโส.

๑๒. ภิกขุ ปเนว ทุพฺพจชาติโก โหติ อุทฺเทสปริยาปนฺเนสุ ลิกฺขาปเทสุ ภิกขุหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตानํ อวจฺนียํ กโรติ, “มา มํ อายสฺมนฺโต กิณฺจิ อวจฺตุถ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, อหฺมปายสฺมนฺเต น กิณฺจิ วกฺขามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, วิรมถายสฺมนฺโต มม วจฺนายน”ติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส วจฺนีเย “มา อายสฺมา อตฺตानํ อวจฺนียํ อกาลิ, วจฺนีเยว อายสฺมา อตฺตानํ กโรตุ, อายสฺมาปิ ภิกขุ วเทตุ สหธมฺเมน, ภิกขุปิ อายสฺมนฺตํ วกฺขนฺติ สหธมฺเมน, เอวํ สํวฑฺฒา หิ ตสฺส ภควโต ปริสา, ยทิทํ อณฺณมณฺณวจฺเนน อณฺณมณฺณวฺภูจฺาปเนนาติ. เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคเณหฺย, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตฺติยํ สมนฺุภาสิตพฺโพ ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, ยาวตฺติยญฺเจ สมนฺุภาสิตฺยมาโน ตํ ปฏินิสฺสชฺเซยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ ปฏินิสฺสชฺเซยฺย; สงฺฆาทิเสโส.

๑๓. ภิกขุ ปเนว อณฺณตรํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหฺรติ กุลทฺฐโก ปาปสฺมาจโร. ตสฺส โข ปาปกา สฺมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ, กุลานิ จ เตน ทฺฐจฺานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส วจฺนีเย “อายสฺมา โข กุลทฺฐโก ปาปสฺมาจโร, อายสฺมโต โข ปาปกา สฺมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ, กุลานิ จายสฺมตา ทฺฐจฺานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ, ปกฺกมตฺายสฺมา อิมฺมหา อาวาสา, อลนฺเต อิตฺ วาเสนา”ติ. เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน, เต ภิกขุ เอวํ วเทยฺย “ฉนฺุทคามิโน จ ภิกขุ, โทสคามิโน จ ภิกขุ, โมหคามิโน จ ภิกขุ, ภยคามิโน จ ภิกขุ, ตาทิสฺสิกาย อาปตฺติยา

เอกจัจ ปพพาเซนฺติ เอกจัจ น ปพพาเซนฺตี”ติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ
 เอวมสฺส วจฺนีโย “มา อายสฺมา เอวํ อวจ, น จ ภิกขุ ฉนฺทคามิโน,
 น จ ภิกขุ โทสคามิโน, น จ ภิกขุ โมหคามิโน, น จ ภิกขุ
 ภยคามิโน, อายสฺมา โข กุลทฺสโก ปาปสฺมาจาโร, อายสฺมโต โข
 ปาปกสฺมา จารสฺมา ทิสฺสนฺติ เจว สฺสยฺนฺติ จ, กุลานิ จายสฺมตา
 ทฺฐจฺฉานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺสยฺนฺติ จ, ปกฺกมตฺตายสฺมา อิมฺมหา อาวาสา,
 อถนฺเต อิตฺ วาเสนา”ติ. เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน
 ตเถว ปคฺคณฺเฑหฺมยฺ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตฺติยํ สมนฺุภาสิตพฺโพ ตสฺส
 ปฏฺินิสฺสคฺคาย. ยาวตฺติยญฺเจ สมนฺุภาสิตมาโน, ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺ,
 อิจฺเจตํ กุสฺลํ, โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺ; สงฺฆาทิเสโส.

อุทฺทฺธิจฺฉา โข อายสฺมโต เตรสฺส สงฺฆาทิเสสสา ธมฺมา นว
 ปจฺมาปตฺติกา, จตฺตารโ ยาวตฺติยกา, เยสํ ภิกขุ อญฺญตรํ วา
 อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา, ยาวตฺติหํ ชานํ ปฏฺิจฺฉาเทติ, ตาวตฺติหํ
 เตน ภิกขุณา อกามา ปริวตฺถพฺพํ. ปริวตฺถปรีวาเสน ภิกขุณา
 อุตฺตรํ จารตฺตํ ภิกขุมานตฺตาย ปฏฺิปชฺชิตพฺพํ. จิณฺณมานตฺโต ภิกขุ,
 ยตฺถ สฺยา วิสฺตึคฺคเณ ภิกขุสงฺโฆ, ตตฺถ โส ภิกขุ อพฺภเกตพฺโพ.
 เอเกนปิ เจ อฺนุโน วิสฺตึคฺคเณ ภิกขุสงฺโฆ ตํ ภิกขุํ อพฺภเกยฺ, โส
 จ ภิกขุ อนพฺภโกโต, เต จ ภิกขุ คารยฺหา. อญํ ตตฺถ สามึจฺ.
 ตตฺถายสฺมฺนฺเต ปุจฺฉามิ, กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา, ทฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ
 กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา, ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา,
 ปรีสุทฺเธตฺถายสฺมฺนฺโต, ตสฺมา ตฺถนฺหิ. เอวเมตํ ธารยามิ.

สงฺฆาทิเสสสา ธมฺมา นิฏฺฐิตา.

๓. เทว อนนียตา

อิเม โข ปนายสฺมนโต เทว อนนียตา ฌมฺมา อุกฺกเทสํ อากฺขณฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคฺคาเมน สทฺธิ เอโก เอกาย รโห ปฏฺิจฺจนฺเน อาสเน อลงฺกมฺมนิเย นิสฺซชฺชํ กปฺเปยฺย, ตเมนํ สทฺธฺเยยวจฺสา อุกฺปาสิกา ทิสฺวา ตินฺณํ ฌมฺมานํ อญฺญตเรณ วเทยฺย ปาราชิเกณ วา สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยณ วา, นิสฺซชฺชํ ภิกฺขุ ปฏฺิจฺชานมาโน ตินฺณํ ฌมฺมานํ อญฺญตเรณ กาเรตพฺโพ ปาราชิเกณ วา สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยณ วา, เยณ วา สา สทฺธฺเยยวจฺสา อุกฺปาสิกา วเทยฺย, เตน โส ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ. อยํ ฌมฺโม อนนียโต.

๒. น เหว โข ปน ปฏฺิจฺจนฺนํ อาสนํ โหติ นาลงฺกมฺมนิยํ, อลญฺจ โข โหติ มาตุคฺคามํ ทฺวญฺจฺจุลาหิ วาจาทิ โอภาสิตุํ. โย ปน ภิกฺขุ ตถารูเป อาสเน มาตุคฺคาเมน สทฺธิ เอโก เอกาย รโห นิสฺซชฺชํ กปฺเปยฺย, ตเมนํ สทฺธฺเยยวจฺสา อุกฺปาสิกา ทิสฺวา ทฺวินฺนํ ฌมฺมานํ อญฺญตเรณ วเทยฺย สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยณ วา, นิสฺซชฺชํ ภิกฺขุ ปฏฺิจฺชานมาโน ทฺวินฺนํ ฌมฺมานํ อญฺญตเรณ กาเรตพฺโพ สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยณ วา, เยณ วา สา สทฺธฺเยยวจฺสา อุกฺปาสิกา วเทยฺย, เตน โส ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ. อยมฺปิ ฌมฺโม อนนียโต.

อุกฺกทิสฺสจฺจา โข อายสฺมนโต เทว อนนียตา ฌมฺมา. ตตฺถายสฺมนเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ทฺุตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ปริสฺสุทฺธฺเตตฺถายสฺมนโต, ตสฺมา ตฺถนฺทึ. เหวเมตํ ฌารยามี.

อนนียตา ฌมฺมา นิฏฺฐิตา.

๔. ตีส นิสัคคิยา

อิเม โข ปนายสมนุโต ตีส นิสัคคิยา ปาจิตตिया ธมฺมา
อุทฺเทสํ อากจฺจนฺติ.

๔.๑. จีวรวกค

๑. นิฏฺฐิตจีวรสมิ ภิกฺขุณา อุพฺภตสมิ กจิเน, ทสาหปรมํ
อติเรกจีวรํ ธาเรตพฺพํ, ตํ อติกกามยโต นิสัคคิยํ ปาจิตตียํ.

๒. นิฏฺฐิตจีวรสมิ ภิกฺขุณา อุพฺภตสมิ กจิเน, เอกเรตตมฺปิ เจ
ภิกฺขุ ติจีวเรน วิปฺปวเสยฺย, อณฺเฏตฺร ภิกฺขุสมฺมตिया นิสัคคิยํ
ปาจิตตียํ.

๓. นิฏฺฐิตจีวรสมิ ภิกฺขุณา อุพฺภตสมิ กจิเน, ภิกฺขุโน ปเนว
อกาลจีวรํ อุปฺปชฺเชยฺย, อากงฺขมาเนน ภิกฺขุณา ปฏิกฺคเหตุพฺพํ,
ปฏิกฺคเหตุวา ชิปปเมว กาทเรตพฺพํ, โน จสฺส ปาริปฺปรี, มาส-
ปรมนฺเตน ภิกฺขุณา ตํ จีวรํ นิภฺขิปิตพฺพํ, อุณฺสฺส ปาริปฺปรียา สติยา
ปจฺจาสาย, ตโต เจ อุตฺตริ นิภฺขิเปยฺย, สติยาปิ ปจฺจาสาย
นิสัคคิยํ ปาจิตตียํ.

๔. โย ปน ภิกฺขุ อณฺเฎาทิกาย ภิกฺขุณิยา ปุราณจีวรํ
โธวาเปยฺย วา ราชาเปยฺย วา อาโกฏฺฐาเปยฺย วา, นิสัคคิยํ ปาจิตตียํ.

๕. โย ปน ภิกฺขุ อณฺเฎาทิกาย ภิกฺขุณิยา หตฺถโต จีวรํ
ปฏิกฺคณฺเฑหฺย, อณฺเฏตฺร ปาริวณฺณกา นิสัคคิยํ ปาจิตตียํ.

๖. โย ปน ภิกฺขุ อณฺเฎาทกํ คหปตี วา คหปตานี วา จีวรํ
วิญญาเปยฺย, อณฺเฏตฺร สมยา นิสัคคิยํ ปาจิตตียํ. ตตฺถายํ

สมโย, อจฺฉินฺนจิวโร วา โหติ, ภิกขุ นฏฺจจิวโร วา, อยํ ตตฺถ สมโย.

๗. ตถฺเจ อญฺญาตโก คหปติ วา คหปตานี วา พหฺหิ จิวเรหิ อภิหฺนฺจํ ปวาเรยฺย, สนฺตรุตฺตรปรมํ เตน ภิกขุณา ตโต จิวโร สากิตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตริ สากิเยยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๘. ภิกขุํ ปเนว อุกฺกิสฺส อญฺญาตกสฺส คหปติสฺส วา คหปตานียา วา จิวรเจตาปนํ อุปฺกฺขณฺโง โหติ, “อิมินา จิวรเจตาปนเน จิวโร เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกขุํ จิวเรน อจฺฉาเทสฺสามิ”ติ. ตตฺร เจ โส ภิกขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริตฺโต อุปฺสงฺกมิตฺวา จิวเร วิกฺกปํ อาปชฺเชยฺย, “สาธฺ วต มํ आयสฺมา อิมินา จิวรเจตาปนเน เอวฺรुํปํ วา เอวฺรुํปํ วา จิวโร เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทหิ”ติ กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๙. ภิกขุํ ปเนว อุกฺกิสฺส อุกฺกิณฺโง อญฺญาตกานํ คหปตีณํ วา คหปตานีณํ วา ปจฺเจกจิวรเจตาปนา อุปฺกฺขณฺวา โหณฺติ, “อิมฺเหหิ มยํ ปจฺเจกจิวรเจตาปนเนหิ ปจฺเจกจิวรานิ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกขุํ จิวเรหิ อจฺฉาเทสฺสามา”ติ. ตตฺร เจ โส ภิกขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริตฺโต อุปฺสงฺกมิตฺวา จิวเร วิกฺกปํ อาปชฺเชยฺย, “สาธฺ วต มํ आयสฺมนฺโต อิมฺเหหิ ปจฺเจกจิวรเจตาปนเนหิ เอวฺรุํปํ วา เอวฺรุํปํ วา จิวโร เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทถ, อุกฺโฆว สนฺตา เอเกนา”ติ กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๐. ภิกขุํ ปเนว อุกฺกิสฺส ราชา วา ราชโกคฺโค วา พฺราราหฺมเณ วา คหปติโก วา ทูเตน จิวรเจตาปนํ ปหิเณยฺย, “อิมินา จิวรเจตาปนเน จิวโร เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกขุํ จิวเรน อจฺฉาเทหิ”ติ. โส เจ ทูโต ตํ ภิกขุํ อุปฺสงฺกมิตฺวา เอวํ

วเทยฺย, “อิทํ โข ภนฺเต อายสฺมนตํ อุทฺทิสฺส จีวรเจตฺยาปนํ อภตฺตํ
 ปฏิกุคฺคณฺหาตุ, อายสฺมา จีวรเจตฺยาปน”นฺติ. เตน ภิกฺขุณา โส ทูโต
 เอวมสฺส วจนีโย “น โข มยํ อาวุโส จีวรเจตฺยาปนํ ปฏิกุคฺคณฺหา,
 จีวรญฺจ โข มยํ ปฏิกุคฺคณฺหา กาลเณ กปฺปิย”นฺติ. โส เจ ทูโต
 ตํ ภิกฺขุํ เอวํ วเทยฺย, “อตฺถิ ปนายสฺมโต โกจิ เวยฺยาวจฺจกรโ”ติ.
 จีวรตฺถิเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เวยฺยาวจฺจกรโ นินฺทิตฺตพฺโพ อารามิโก
 วา อุปาสโก วา, เอโส โข อาวุโส ภิกฺขุณฺโ จ เวยฺยาวจฺจกรโ”ติ. โส
 เจ ทูโต ตํ เวยฺยาวจฺจกรํ สญฺญาเปตฺวา ตํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิตฺวา
 เอวํ วเทยฺย, “ยํ โข ภนฺเต อายสฺมา เวยฺยาวจฺจกรํ นินฺทิสฺสิ,
 สญฺญตฺโต โส มยา อุปสงฺกมตฺถ, อายสฺมา กาลเณ จีวเรณ
 ตํ อจฺฉาเทสฺสตี”ติ. จีวรตฺถิเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เวยฺยาวจฺจกรโ
 อุปสงฺกมิตฺวา ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ โจเทตพฺโพ สาเรตพฺโพ, “อตฺถิ เม
 อาวุโส จีวเรนา”ติ. ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ โจทยมาโน สารยมาโน ตํ จีวรํ
 อภินิพฺพาเทยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ อภินิพฺพาเทยฺย, จตฺกฺขตฺตํ
 ปณฺจกฺขตฺตํ ฉกฺขตฺตํปรมํ ตฺถุหิฏฺเฐน อุทฺทิสฺส จาตพฺพํ, จตฺกฺขตฺตํ
 ปณฺจกฺขตฺตํ ฉกฺขตฺตํปรมํ ตฺถุหิฏฺเฐโต อุทฺทิสฺส ติฏฺฐมาโน ตํ จีวรํ
 อภินิพฺพาเทยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ อภินิพฺพาเทยฺย, ตโต เจ
 อุตฺตริ วายมมาโน ตํ จีวรํ อภินิพฺพาเทยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์,
 โน เจ อภินิพฺพาเทยฺย, ยตฺสส จีวรเจตฺยาปนํ อภตฺตํ ตตฺถ สามํ
 วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตพฺโพ, “ยํ โข ตฺเมห อายสฺมนโต
 ภิกฺขุํ อุทฺทิสฺส จีวรเจตฺยาปนํ ปหิณฺนิตฺถ, น ตํ ตสฺส ภิกฺขุโน กิณฺนิจิ
 อตฺถํ อนฺุภเวติ, ยฺญชฺนตฺยาสมฺนโต สกํ มา โว สกํ วินฺสสา”ติ.
 อयํ ตตฺถ สามีจิ.

จีวรวัคโค ปจโม.

๔.๒. โกลิยวคค

๑๑. โย ปน ภิกขุ โกลิยมิสฺสํ สนฺถํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๒. โย ปน ภิกขุ สฺกฺทกาฬกาณํ เอฬกโลมาณํ สนฺถํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๓. นวํ ปน ภิกขุณา สนฺถํ การยมาเนน เทว ภาคา สฺกฺทกาฬกาณํ เอฬกโลมาณํ อาทาตพฺพา, ตตฺถิยํ โอทาตานํ จตฺตถํ โคจฺริยานํ. อนาธา เจ ภิกขุ เทว ภาเค สฺกฺทกาฬกาณํ เอฬกโลมาณํ ตตฺถิยํ โอทาตานํ จตฺตถํ โคจฺริยานํ นวํ สนฺถํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๔. นวํ ปน ภิกขุณา สนฺถํ การาเปตฺวา ฉพฺพสุสานิ ธาเรตพฺพํ. โอเรน เจ ฉนฺนํ วสุสานํ ตํ สนฺถํ วิสฺสชฺเชตฺวา วา อวิสฺสชฺเชตฺวา วา อญฺญํ นวํ สนฺถํ การาเปยฺย, อญฺญตฺร ภิกขุสมฺมตฺติยา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๕. นิสีทฺนสนฺถํ ปน ภิกขุณา การยมาเนน ปุราณสนฺถตฺสฺส สามนฺดา สฺกฺตวิทฺตฺถิ อาทาตพฺพา ทฺพฺพณฺณกรณาย. อนาธา เจ ภิกขุ ปุราณสนฺถตฺสฺส สามนฺดา สฺกฺตวิทฺตฺถิ นวํ นิสีทฺนสนฺถํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๖. ภิกขุโน ปเนว อทฺธานมคฺคปฏฺธิปนฺนสฺส เอฬกโลมานิ อฺปฺปชฺชชฺยฺยํ, อากงฺขมาเนน ภิกขุณา ปฏฺธิคฺคเหตุพฺพานิ ปฏฺธิคฺคเหตุวา ติโยชนปรมํ สหตฺถา หาเรตพฺพานิ อสนฺเต หารเก, ตโต เจ อุตฺตริ หเรยฺย อสนฺเตปิ หารเก, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๑๗. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณิยา เอฬกโลมานิ

โธวาเปยุย วา รัชชาเปยุย วา วิชฎาเปยุย วา, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๘. โย ปน ภิกขุ ชาตรุปรชตํ อุกคณ्हยย วา อุกคณ्हาเปยุย วา อุนิกขิตตํ วา สาทิเยยุย, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๙. โย ปน ภิกขุ นานปุปการกํ รูปิยสโหวหารํ สmapชเชยุย, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๐. โย ปน ภิกขุ นานปุปการกํ กยวิกุกยํ สmapชเชยุย, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

โกสิยวคโค ทุติโย.

๔.๓. ปตตวคค

๒๑. ทสาหปรมํ อติเรกปตโต ธาเรตพุโพ, ตํ อติกกามยโต, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๒. โย ปน ภิกขุ อุนปญจพนุทธเนน ปตเตน อญญํ นวํ ปตตํ เจตาเปยุย, นิสัคคิยปาจิตตีย์. เตน ภิกขุณา โส ปตโต ภิกขุปริสาย นิสัสซชิตพุโพ. โย จ ตสสา ภิกขุปริสาย ปตตปริยนโต, โส จ ตสส ภิกขุโน ปทาตพุโพ, “อยนเต ภิกขุ ปตโต ยาว เกทนาย ธาเรตพุโพ”ติ. อยํ ตตถ สามิจิ.

๒๓. ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ ภิกขุณํ ปฐิสายนียานิ เกสซชานิ, เสยยถิทํ สปปิ นวนีตํ เตลล์ มธฺ ฆาณิตํ. ตานิ ปฐิคคเหตุวา สตฺตาหปรมํ สนฺนิจิการกํ ปริภุญชิตพุพานิ, ตํ อติกกามยโต, นิสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๔. “มาโส เสโส คิมฺหาน”นฺติ ภิกฺขุณา วสฺสิกาสาฎิกจิวโร ปริเยสิตพฺพํ, “อฑฺฒมาโส เสโส คิมฺหาน”นฺติ กตฺวา นิวาเสตพฺพํ. “โอเรน เจ มาโส เสโส คิมฺหาน”นฺติ วสฺสิกาสาฎิกจิวโร ปริเยเสยฺย, “โอเรนอฑฺฒมาโส เสโส คิมฺหาน”นฺติ กตฺวา นิวาเสยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๒๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส สามํ จิวโร ทตฺวา กุปีโต อนตฺตมโน อจฺฉินฺนทฺเขยฺย วา อจฺฉินฺนทาเปยฺย วา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๒๖. โย ปน ภิกฺขุ สามํ สุตฺตํ วิณฺญาเปตฺวา ตนฺตฺวาเยหิ จิวโร วายาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๒๗. ภิกฺขุํ ปนฺเนว อุกฺกิสฺส อญฺญาตโก คหปติ วา คหปตานี วา ตนฺตฺวาเยหิ จิวโร วายาเปยฺย. ตตร เจ โส ภิกฺขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริโต ตนฺตฺวาเย อฺปสงฺกมิตฺวา จิวโร วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย, “อิทํ โข อาวุโส จิวโร มํ อุกฺกิสฺส วียติ, อายตฺตฺย กโรธ วิตฺถตฺตฺย, อปฺปิตตฺย สฺวีตตฺย สฺสปฺปวายิตตฺย สฺวีเลชิตตฺย สฺวิตจฺฉิตตฺย กโรธ, อปฺเปวนาม มยฺมปิ อายสฺมนฺตานิ กิณฺจิมตฺตํ อนฺนุทชฺเชยฺยามาติ. เอวญฺจ โส ภิกฺขุ วตฺวา กิณฺจิมตฺตํ อนฺนุทชฺเชยฺย อนตฺมโส ปิณฺทปาตมตฺตมฺปิ, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๒๘. “ทสาหานาคตํ กตฺตีกเตมาสิปฺปญฺณมํ, ภิกฺขุโน ปนฺเนว อจฺเจกจิวโร อฺปฺปชฺเชยฺย, อจฺเจกํ มณฺณมาเนน ภิกฺขุณา ปฏิกฺค-
คเหตุพฺพํ, ปฏิกฺคเหตุวา ยาวจิวรกาลสมยํ นิกฺขิปิตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตโร นิกฺขิปฺเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๒๙. อฺปวสฺสํ โข ปน กตฺตีกปฺปญฺณมํ. ยานิ โข ปน ตานิ อารญฺณกาणि เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปฺปฏิกฺขยานิ, ตถารุเปสฺสุ

ภิกขุ เสนาสเนสุ วิหระนโต, อากงขมานโน ตินฺณํ จีวรานํ อญฺญตรํ
จีวรํ อนฺตรฆเร นิกฺขิเปยฺย. ลียา จ ตสฺส ภิกฺขุโน โกจิเทว ปจฺจโย,
เตน จีวเรน วิปฺปวาสา ย จารตฺตปรมนฺเตน ภิกฺขุณา เตน จีวเรน
วิปฺปวสิตพฺพํ. ตโต เจ อุตฺตริ วิปฺปวเสยฺย อญฺญตร ภิกฺขุสมฺมตฺติยา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

๓๐. โย ปน ภิกขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลาภํ ปริณตํ อตฺตโน ปริ
ณาเมยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตีย์.

ปตฺตวคฺโค ตติโย.

อุทฺทิกฺกุจา โข อายสฺมนฺโต ตีส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฅมฺมา.
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา, ทฺตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ
กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา, ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา,
ปริสฺสุเธตฺถายสฺมนฺโต, ตสฺมา ตฺถุหิ, เอวเมตํ ฅารยามิ.

นิสฺสคฺคิยา ฅมฺมา นิฏฺฐิตา.

๕. เทวนวฺติ ปาจิตตียา

อิเม โข ปนายสมนฺโต เทวนวฺติ ปาจิตตียา ฌมฺมา อุกฺทเทสํ
อากจฺจนฺติ.

๑. มุสาวาทวคฺค

๑. สมฺปชานมุสาวาท เท ปาจิตตียํ.
๒. โอมสวาท เท ปาจิตตียํ.
๓. ภิกฺขุเปสฺสญฺเณ ปาจิตตียํ.
๔. โย ปน ภิกฺขุ อนฺุปสมฺปนฺนํ ปทโส ฌมฺมํ วาเจยฺย,
ปาจิตตียํ.
๕. โย ปน ภิกฺขุ อนฺุปสมฺปนฺเนน อุตฺตริทฺวิรตฺตติรตฺตํ
สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตตียํ.
๖. โย ปน ภิกฺขุ มาตฺคาเมน สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย,
ปาจิตตียํ.
๗. โย ปน ภิกฺขุ มาตฺคามสฺส อุตฺตริชฺชปฺปญฺจวาจาหิ ฌมฺมํ
เทเสยฺย อญฺจตฺร วิญฺญา ปุริสฺวิคฺคเหน, ปาจิตตียํ.
๘. โย ปน ภิกฺขุ อนฺุปสมฺปนฺนสฺส อุตฺตริมนุสฺสฌมฺมํ
อาโรเจยฺย ภูตสฺมี, ปาจิตตียํ.
๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ทฺฐจฺจุลฺลํ อापตฺตี อนฺุปสมฺปนฺนสฺส
อาโรเจยฺย อญฺจตฺร ภิกฺขุสมฺมตฺติยา, ปาจิตตียํ.
๑๐. โย ปน ภิกฺขุ ปจฺวี ขณฺเยย วา ขณาเปยฺย วา,
ปาจิตตียํ.

มุสาวาทวคฺโค ปจฺโม.

๒. ภูตคามวคค

๑๑. ภูตคามปาตพฺยตาย ปาจิตติย.
๑๒. อณฺณวาทเก วิหเสเก ปาจิตติย.
๑๓. อุชฺฌาปนเก ชียนเก ปาจิตติย.
๑๔. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกํ มณฺจํ วา ปีจํ วา ภิสี วา โภจจํ วา อชฺโฌกาเส สนฺนริตฺวา วา สนฺนราเปตฺวา วา ตํ ปกฺกมนฺโต เนว อุทฺธเรยฺย น อุทฺธราเปยฺย, อนาปุจฺจํ วา คจฺเจยฺย, ปาจิตติยนฺติ.
๑๕. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ เสยฺยํ, สนฺนริตฺวา วา สนฺนราเปตฺวา วา ตํ ปกฺกมนฺโต, เนว อุทฺธเรยฺย น อุทฺธราเปยฺย, อนาปุจฺจํ วา คจฺเจยฺย, ปาจิตติย.
๑๖. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ ชานํ ปุพฺพูปคตํ ภกฺขุ อณุปชชฺช เสยฺยํ กปฺเปยฺย, “ยสฺส สมฺพาโธ ภวิสฺสติ, โส ปกฺกมิสฺสติ”ติ, เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนนฺถํ, ปาจิตติย.
๑๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ กุปิโต อนตฺตมโน สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกทฺตเมยฺย วา นิกฺกทฺตมาเปยฺย วา, ปาจิตติย.
๑๘. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ อุปริเวหาสกุฎฺฐิยา อาหจฺจปาทกํ มณฺจํ วา ปีจํ วา อภินิสีเทยฺย วา อภินิปชฺเชยฺย วา, ปาจิตติย.
๑๙. มหฺลลกํ ปน ภิกขุณา วิหารํ การยมาเนน ยาวทฺวาร-โกสา อคฺคฺลภฺจปนาย อาโลกสนฺธิปริกมฺมาย ทฺวตฺติจฺจนสฺส ปริยายํ อปฺปหริเต จิตฺเตน อธิฏฺฐาตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตริ อปฺปหริเตปิ จิตฺเตน อธิฏฺฐเหยฺย, ปาจิตติย.

๒๐. โย ปน ภิกขุ ชานํ สปะปาณกํ อุทกํ ตินํ วา มตฺตีกํ วา
 สิญฺเจยฺย วา สิญฺจาเปยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

ภูตคามวคฺโค ทฺตฺติโย.

๓. โอวาทวคฺค

๒๑. โย ปน ภิกขุ อสมฺมโต ภิกขุณีโย โอวทฺเขยฺย, ปาจิตฺตียนฺตฺติ.

๒๒. สมฺมโตปิ เจ ภิกขุ อตฺตงฺคเต สุริเย ภิกขุณีโย โอวทฺเขยฺย,
 ปาจิตฺตียํ.

๒๓. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณฺุปสฺสยํ อุปสงฺกมิตฺวา ภิกขุณีโย
 โอวทฺเขยฺย อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺตียํ. ตตฺถายํ สมโย คิลาณา
 โหติ ภิกขุณี, อयํ ตตฺถ สมโย.

๒๔. โย ปน ภิกขุ เอวํ ทฺเขยฺย “อามิสเหตุ เถรา ภิกขุ ภิกขุณีโย
 โอวทฺหนฺตฺติ”ติ ปาจิตฺตียํ.

๒๕. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณียา จีวรํ ทฺเขยฺย
 อญฺญตฺร ปาริวณฺณกา, ปาจิตฺตียํ.

๒๖. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณียา จีวรํ สิทฺุเพยฺย
 วา สิทฺุพาเปยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๒๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณียา สทฺธิํ สํวิตฺถาย เอกทฺธานมคฺคํ
 ปฏฺิปปชเชยฺย, อนนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺตียํ.
 ตตฺถายํ สมโย, สตฺถคมนีโย โหติ มคฺโค สาสงฺกสมฺมโต สปะปฏฺิภโย,
 อยํ ตตฺถ สมโย.

๒๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณียา สทฺธิํ สํวิตฺถาย เอกํ นาวํ อภฺิรุทฺเขยฺย,
 อุทฺธคามินี วา อโธคามินี วา อญฺญตฺร ติริยํ ตรณาย, ปาจิตฺตียํ.

๒๙. โย ปน ภิกขุ ชานํ ภิกขุนิปริปาจิตํ ปิณฑุปาตํ ภูณฺเชยฺย
อญฺจตร ปุพฺเพ คิหิสมารมฺภา, ปาจิตฺติยํ.

๓๐. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทุธิ เอโก เอกาย รโห นิสซุํ
กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

โอวาทวคฺโค ตติโย.

๔. โภชนวคฺค

๓๑. อคิลาเนน ภิกขุณา เอโก อวสธปิณฑุโห ภูณฺชิตพฺโพ,
ตโต เจ อุตฺตริ ภูณฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๓๒. คณฺโภชเน อญฺจตร สมยา ปาจิตฺติยํ. ตตฺถายํ สมโย,
คิลาณสมโย จีวรทานสมโย จีวรการสมโย อทฺธานคฺมนสมโย นาวา-
ภิกฺขุหนสมโย มหาสมโย สมณภตฺตสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๓. ปรมฺปรโภชเน อญฺจตร สมยา ปาจิตฺติยํ. ตตฺถายํ
สมโย, คิลาณสมโย จีวรทานสมโย จีวรการสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๔. ภิกฺขุํ ปเนว กุลํ อุกคตํ ปุเวหิ วา มนฺเถหิ วา อภิหฺนฺจํ
ปวาเรยฺย. อากงฺขมาเนน ภิกขุณา ทฺวตฺติปตฺตปุรา ปฏฺิคฺคเหตุพฺพา.
ตโต เจ อุตฺตริ ปฏฺิคฺคณฺเหยย, ปาจิตฺติยํ. ทฺวตฺติปตฺตปุเร
ปฏฺิคฺคเหตุวา ตโต นีหริตฺวา ภิกขุหิ สทุธิ สฺวิภชิตพฺพํ, อยํ
ตตฺถ สามีจิ.

๓๕. โย ปน ภิกขุ ภูตฺตาวิ ปวาริโต, อนตฺริตฺตํ ขาทนียํ วา
โภชนียํ ขาเทยฺย วา ภูณฺเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๖. โย ปน ภิกขุ ภิกฺขุํ ภูตฺตาวิ ปวาริตํ, อนตฺริตฺเตน
ขาทนีเยน วา โโภชนีเยน วา อภิหฺนฺจํ ปวาเรยฺย, “หนฺท ภิกขุ

ชาท วา ภูณช วา”ติ, ชานํ อาสาทนาเปกฺโข, ภูตฺตสมิ ปาจิตฺติยํ.

๓๗. โย ปน ภิกฺขุ วิกาเล ชาทนียํ วา โภชนียํ วา
ชาทเยย วา ภูณเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๘. โย ปน ภิกฺขุ สนฺนิธิการกํ ชาทนียํ วา โภชนียํ วา
ชาทเยย วา ภูณเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๙. ยานิ โข ปน ตานิ ปณฺีตโภชนานิ, เสยฺยถิํ สปุปี
นนวนีตํ เตลํ มธฺ ฆาณิตํ มจฺจเณ มํสํ ชีรํ ทถิ. โย ปน ภิกฺขุ
เอวรฺูปานิ ปณฺีตโภชนานิ อคิลานเณ อตฺตโนเณ อตฺตถาย วิญญาเปตฺวา
ภูณเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๐. โย ปน ภิกฺขุ อทินฺนํ มุขทฺวารํ อาหารํ อاهرเยย
อญฺญตฺร อุกททนฺตโปณา, ปาจิตฺติยํ.

โภชนวคฺโค จตฺตเถ.

๕. อเจลกวคฺค

๔๑. โย ปน ภิกฺขุ อเจลกสฺส วา ปรีพฺพชาชกสฺส วา
ปรีพฺพชาชิกาย วา สหตฺถา ชาทนียํ วา โภชนียํ วา ททเยย,
ปาจิตฺติยํ.

๔๒. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ เอวํ วทเยย “เอหาวุโส คามํ
วา นิคมํ วา ปิณฺฑทาย ปวีสิสฺสามา”ติ, ตสฺส ทาเปตฺวา วา
อทาเปตฺวา วา อญฺโยเชยฺย “คจฺฉาวุโส, น เม ตยา สทฺธิ กถา
วา นิสชฺชา วา ฆาสฺสุ โหติ, เอกกสฺส เม กถา วา นิสชฺชา
วา ฆาสฺสุ โหติ”ติ, เอตทเวท ปจฺจยํ กริตฺวา อนญฺญํ ปาจิตฺติยํ.

๔๓. โย ปน ภิกฺขุ สโภชนเณ กุเล อนุปชชฺช นิสชฺชํ กปุเปยฺย,

ปาจิตติย.

๔๔. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเน สทุธิ รโห ปฏิจฺจนฺเน อาสเน นิสชฺชํ กปะเปยฺย, ปาจิตติย.

๔๕. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเน สทุธิ เอโก เอกาย รโห นิสชฺชํ กปะเปยฺย, ปาจิตติย.

๔๖. โย ปน ภิกขุ นิมนฺติโต สภโต สมานो สนฺตํ ภิกขุํ อนาปุจฺฉา ปุเรภตฺตํ วา ปจฺฉาภตฺตํ วา กุเลสฺสุ จาริตฺตํ อापชฺเชยฺย อญฺญตร สมยา ปาจิตติย. ตตฺถายํ สมโย, จีวรทานสมโย จีวรการสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๔๗. อคิลาเนน ภิกขุณา จาตุมาสปจฺจยปวารณา สาทิตพฺพา อญฺญตร ปุณฺปวารณาย, อญฺญตร นิจฺจปวารณาย, ตโต เจ อุตฺตริ สาทิเยยฺย, ปาจิตติย.

๔๘. โย ปน ภิกขุ อุกฺกตฺตํ เสนํ ทสฺสนาย คจฺเฉยฺย อญฺญตร ตถารูปปจฺจยา, ปาจิตติย.

๔๙. ลียา จ ตสฺส ภิกขุโน โกจิเทว ปจฺจโย เสนํ คมนาย ทฺวิรตฺตติรตฺตํ เตน ภิกขุณา เสนาย วสิตพฺพํ. ตโต เจ อุตฺตริ วเสยฺย, ปาจิตติย.

๕๐. ทฺวิรตฺตติรตฺตํ เจ ภิกขุ เสนาย วสมานอ อุกฺกโยธกํ วา พลคฺคํ วา เสนาพฺยุหํ วา อนนิกทสฺสนํ วา คจฺเฉยฺย, ปาจิตติย.

อเจลกวคฺโค ปญฺจโม.

๖. สุราปานวคฺค

๕๑. สุราเมรยปานเน ปาจิตติยัม.
๕๒. องฺคุลิปโตทเก ปาจิตติยัม.
๕๓. อุทเก หสธมฺเม ปาจิตติยัม.
๕๔. อนาทรียะ ปาจิตติยัม.
๕๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ภีสาเปยฺย ปาจิตติยัม.
๕๖. โย ปน ภิกฺขุ อคิลานโน วิสิพฺพนาเปกฺโข โชตี สมากทเหยยฺย
วา สมากทหาเปยฺย วา อญฺญตร ตถารูปปจฺจยา, ปาจิตติยัม.
๕๗. โย ปน ภิกฺขุ โอรณชฺคฺคมาลี นฺหาเหยยฺย อญฺญตร
สมยา ปาจิตติยัม. ตตฺถายํ สมโย, “ทียทฺโตมาโส เสโส คิมฺหาน” นฺติ,
“วสุสานฺนสฺส ปจฺโม มาโส” อิจฺเจเต อชฺคฺคเตยฺยมาสา อญฺญสมโย
ปริพาหสมโย คิลานสมโย กมฺมสมโย อทฺธานคฺคณสมโย วาตวฺภูจฺ-
สมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.
๕๘. นวํ ปน ภิกฺขุณา จีวรลาภเณ ตินฺณํ ทุพฺพณฺณกรณานํ
อญฺญตรํ ทุพฺพณฺณกรณํ อาทาทพฺพํ นีลํ วา กทฺทมํ วา กาฬสามํ วา.
อนาทา เจ ภิกฺขุ ตินฺณํ ทุพฺพณฺณกรณานํ อญฺญตรํ ทุพฺพณฺณกรณํ
นวํ จีวรํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตติยัม.
๕๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส วา ภิกฺขุณียา วา ลิกฺขมานาย
วา สามเณรสฺส วา สามเณรียา วา สามํ จีวรํ วิกปฺเปตฺวา
อปจฺจุทฺธารณํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตติยัม.
๖๐. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ปตฺตํ วา จีวรํ วา นิสีทนํ
วา สฺฐิจิหฺรํ วา กายพนฺธนํ วา อปนิธฺเหยยฺย วา อปนิธาเปยฺย วา,
อนตฺมโส หสฺสาเปกฺโขปิ, ปาจิตติยัม.

สุราปานวคฺโค ฉฺฉฺโจะ.

๗. สปปาณกาคค

๖๑. โย ปน ภิกขุ สณฺจิจฺจ ปาณํ ซีวิตา โวโรเปยฺย, ปาจิตฺตีย์.
๖๒. โย ปน ภิกขุ ชานํ สปปาณกํ อุกกํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺตีย์.
๖๓. โย ปน ภิกขุ ชานํ ยถาธมฺมํ นิหตาธิกรณํ ปุณฺณมํมาย อุกโกฏฺเษยฺย, ปาจิตฺตีย์.
๖๔. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส ชานํ ทุฏฺฐุจฺจุลํ อาปตฺตี ปฏิจฺฉาเทยฺย, ปาจิตฺตีย์.
๖๕. โย ปน ภิกขุ ชานํ อุนวีสตีวสฺสํ ปุคฺคํ อุปสมฺปาเทยฺย, โส จ ปุคฺคโล อุนฺอุปสมฺปนฺโน, เต จ ภิกขุ คารยฺหา อิทํ ตสฺมี, ปาจิตฺตีย์.
๖๖. โย ปน ภิกขุ ชานํ เถยฺยสฺตเถน สทฺธิํ สํวิธาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย, อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺตีย์.
๖๗. โย ปน ภิกขุ มาตุคฺคาเมน สทฺธิํ สํวิธาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย, อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺตีย์.
๖๘. โย ปน ภิกขุ เอวํ วเทยฺย “ตถาหิ ภควตา ธมฺมํ เทลิตํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา เต ปฏิเสวโต, นาลํ อนฺตรายายา”ติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส วจนีโย “มา อายสฺมา เอวํ อวฺจ, มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ, น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ, น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย, อเนกปริยาเยน อาวุโส อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา, อลญฺจ ปน เต ปฏิเสวโต อนฺตรายายา”ติ. เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ

วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเฑหฺยุย, โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ ยาวตติยํ สมนฺนุ-
ภาสิตพฺโพ ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺคาย. ยาวตติยญฺเจ สมนฺนุภาสิตฺยมาโน, ตํ
ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖๙. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ตถาวาทินา ภิกฺขุณา อกฺขานฺนุชฺฌเมน
ตํ ทิฏฺฐิจฺฉิ อปฺปฏฺินิสฺสญฺเจน สทฺธิ สมนฺนุชฺเชยฺย วา สํวเสยฺย วา,
สทฺท วา เสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๐. สมนฺนุทฺเทโสปี เจ เอวํ วทฺเขยฺย “ตถาหํ ภควตา ฌมฺมํ
เทสิตํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนฺตรายิกา ฌมฺมา วุตฺตา ภควตา,
เต ปฏฺิสเวโต, นาลํ อนฺตรายายา”ติ. โส สมนฺนุทฺเทโส ภิกฺขุหิ
เอวมสฺส วจฺนีโย “มา อาวุโส สมนฺนุทฺเทส เอวํ อวจ, มา
ภควนฺตํ อพฺภากิจฺชิ, น หิ สาธุ ภควโต อพฺภากฺขานํ, น หิ ภควา
เอวํ วทฺเขยฺย ‘อนฺกปริยาเยน อาวุโส สมนฺนุทฺเทส อนฺตรายิกา
ฌมฺมา วุตฺตา ภควตา, อลญฺจ ปน เต ปฏฺิสเวโต อนฺตรายายา”ติ.
เอวญฺจ โส สมนฺนุทฺเทโส ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน, ตเถว ปคฺคณฺเฑหฺยุย,
โส สมนฺนุทฺเทโส ภิกฺขุหิ เอวมสฺส วจฺนีโย “อชฺชตคฺเค เต อาวุโส
สมนฺนุทฺเทส, น เจว โส ภควา สตฺถา อปทิสิตพฺโพ, ยมฺปิจญฺเณ
สมนฺนุทฺเทสา ลภนฺติ ภิกฺขุหิ สทฺธิ ทฺวิรตฺตติรตฺตํ สทฺเสยฺยํ, สาปี
เต นตฺถิ จร, ปีเร วินสฺสา”ติ. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ตถานาสิตํ
สมนฺนุทฺเทสํ อฺปลาเปยฺย วา อฺปฏฺุจาเปยฺย วา สมนฺนุชฺเชยฺย วา
สทฺท วา เสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

สปปาณกวกฺโค สตฺตโม.

๘. สหธมมิกวคค

๗๑. โย ปน ภิกขุ ภิกขุหิ สหธมมิกัม วุจจมานเ เอว
 วเทยย “น ตาวาหิ อาวุโส เอตสฺมี ลิกฺขาปเท ลิกฺขิสฺสามิ,
 ยาว นณณํ ภิกฺขุํ พยตฺตํ วินยธฺรํ ปริปุจฺจามิ”ติ, ปาจิตฺติยํ.
 ลิกฺขมาเนน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา อณฺเฎาตพฺพํ ปริปุจฺจิตพฺพํ
 ปริปณฺหิตพฺพํ. อຍံ ตตฺถ สามีจိ.

๗๒. โย ปน ภิกขุ ปาติโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ เอว วเทยย
 “กิ ปนิเมหิ ชุทฺทานุชฺททเกหิ ลิกฺขาปเทหิ อุกฺกิฏฺเฐหิ, ยาวเทว
 กุกฺกจฺจาย วิเหสาย วิเลขาย สํวตฺตนฺตี”ติ ลิกฺขาปทวิวณฺณเก
 ปาจิตฺติยํ.

๗๓. โย ปน ภิกขุ อนฺวทฺธมฺมาสํ ปาติโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ
 เอว วเทยย “อิทาเนว โข อหํ ชานามิ, ‘อยมฺปิ กิร ธมฺโม
 สุตฺตาคโต สุตฺตปริยาปนฺโน, อนฺวทฺธมฺมาสํ อุกฺกเทสํ อาคจฺจตี’”ติ.
 ตถฺเจ ภิกฺขุํ อณฺเฎเ ภิกฺขุ ชานะยฺยํ, นิสินฺนปฺพพฺพํ อิมินา ภิกฺขุณา
 ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ ปาติโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ, โก ปน วาทเ ภิชฺโย”ติ, น
 จ ตสฺส ภิกฺขุโน อณฺเฎาณเกน มุตฺติ อตฺถิ, ยถฺจ ตตฺถ อาปตฺตี
 อาปนฺโน, ตถฺจ ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ, อุตฺตริณฺจสฺส โมโห
 อาโรเปตพฺโพ, “ตสฺส เต อาวุโส อลาภา, ตสฺส เต ทูลลทฺถํ, ยํ
 ตวํ ปาติโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ, น สาธุกํ อฏฺฐิจิตฺวา มนสิกโรสี”ติ.
 อิทํ ตสฺมี โมหนเก ปาจิตฺติยํ.

๗๔. โย ปน ภิกขุ ภิกฺขุสฺส กุปีโต อนตฺตมโน ปหารํ
 ทเทยย, ปาจิตฺติยํ.

๗๕. โย ปน ภิกขุ ภิกฺขุสฺส กุปีโต อนตฺตมโน ตลสฺตติกํ

อุคฺคิเรยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๖. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ อมฺูลเกน สงฺฆาภิเสเสณ อนฺุทฺธเสยฺย,
ปาจิตฺติยํ.

๗๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส สณฺิจิจฺจ กุกฺกัจจํ อุปทเหยฺย,
“อิติสฺส มฺุหุตฺตมฺปิ อผาสฺส ภวิสฺสตี”ติ, เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา
อนณฺณํ, ปาจิตฺติยํ.

๗๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณฺิ ภณฺุทฺทชาตานิ กลหชาตานิ
วิวาทาปนฺุณานิ อุปสฺสตี ติฏฺเฐยฺย, “ยํ อิมเ ภณฺิสฺสนฺุติ, ตํ
โสสฺสามี”ติ, เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนณฺณํ, ปาจิตฺติยํ.

๗๙. โย ปน ภิกขุ ฐมฺิมิกานํ กมฺุมานํ ฉนฺุทํ ทตฺวา ปจฺฉา
ซียนธมฺมํ อापชฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๘๐. โย ปน ภิกขุ สงฺเฆ วินิจฺฉยกถาย วตฺตมานาย ฉนฺุทํ
อทตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกุกเมยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๘๑. โย ปน ภิกขุ สมคฺเคน สงฺเฆน จีวรํ ทตฺวา ปจฺฉา
ซียนธมฺมํ อापชฺเชยฺย, “ยถาสนฺุตฺตํ ภิกขุ สงฺฆิกํ ลากํ ปริณาเมนฺุตี”ติ,
ปาจิตฺติยํ.

๘๒. โย ปน ภิกขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลากํ ปริณฺตํ ปุคฺคลสฺส
ปริณาเมยฺย, ปาจิตฺติยํ.

สหธมฺมิกาวคฺโค อฏฺฐจโม.

๙. รตนวคฺค

๘๓. โย ปน ภิกขุ รณโณ ขตฺตียสฺส มุฑฺธาภิลิตฺตสฺส อนิกฺขนฺตราชเก อนิกฺคตฺรตนเก ปุพฺเพ อปฺปฏิสํวิตโต อินฺทชิลํ อติกกฺกาเมยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๘๔. โย ปน ภิกขุ รตนํ วา รตนสมมตํ วา อณฺเฏตฺร อชฺฌารามา วา อชฺฌาวสธา วา อุกฺคเณหฺยฺย วา อุกฺคณฺหาเปยฺย วา, ปาจิตฺตียํ. รตนํ วา ปน ภิกฺขุณา รตนสมมตํ วา อชฺฌาราเม วา อชฺฌาวสเถ วา อุกฺคเหตุวา วา อุกฺคหาเปตฺวา วา นิกฺขิปิตพฺพํ, “ยสฺส ภวิสฺสตี โส หริสฺสตี”ติ. อโย ตตฺถ สามิจิ.

๘๕. โย ปน ภิกขุ สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺจนา วิกาเล คามํ ปวิเสยฺย อณฺเฏตฺร ตถารูปา อจฺจายิกา กรณียา, ปาจิตฺตียํ.

๘๖. โย ปน ภิกขุ อฏฺฐิมโย วา ทนฺตมโย วา วิสาณมโย วา สฺฐิจมฺรํ การาเปยฺย, เกทฺนํ ปาจิตฺตียํ.

๘๗. นวํ ปน ภิกฺขุณา มณฺจํ วา ปิจํ วา การยมาเนน อฏฺฐจฺงคฺลปาทกํ กาเรตพฺพํ สุกตฺงคฺเลน, อณฺเฏตฺร เหมจฺจิมาย อฏฺฐินียา, ตํ อติกกฺกามยโต, เจทฺนํ ปาจิตฺตียํ.

๘๘. โย ปน ภิกขุ มณฺจํ วา ปิจํ วา ตฺูลอนทฺธํ การาเปยฺย, อุกฺกทาลนํ ปาจิตฺตียํ.

๘๙. นิสีทฺนํ ปน ภิกฺขุณา การยมาเนน ปมาณิกํ กาเรตพฺพํ. ตตฺริทํ ปมาณํ, ทีฆโส เทว วิทตฺถิโย สุกตฺวิทตฺถิยา, ติริยํ ทิชฺชตฺมํ ทสา วิทตฺถิ. ตํ อติกกฺกามยโต, เจทฺนํ ปาจิตฺตียํ.

๙๐. กณฺฑุปฏฺิจฺจาทิ ปน ภิกฺขุณา การยมาเนน ปมาณิกา กา

เรตพฺพา. ตตฺริทํ ปมาณํ, ทีฆโส จตฺสโส วิทฺติโย สุกตวิทฺติยา, ติริยํ เทว วิทฺติโย. ตํ อติกกามยโต, เจทนกํ ปาจิตฺติยํ.

๙๑. วสฺสติกสาฎิกํ ปน ภิกฺขุณา การยมาเนน ปมาณิกา กาเรตพฺพา. ตตฺริทํ ปมาณํ, ทีฆโส จ วิทฺติโย สุกตวิทฺติยา, ติริยํ อหุตฺมเตยฺยา. ตํ อติกกามยโต, เจทนกํ ปาจิตฺติยํ.

๙๒. โย ปน ภิกฺขุ สุกตจิวรปฺปมาณํ จิวริ์ การาเปยฺย อติเรกํ วา เจทนกํ, ปาจิตฺติยํ. ตตฺริทํ สุกตสฺส สุกตจิวรปฺปมาณํ, ทีฆโส นว วิทฺติโย สุกตวิทฺติยา, ติริยํ จ วิทฺติโย. อิทํ สุกตสฺส สุกตจิวรปฺปมาณํ.

รตนวคฺโค นวโม

อุทฺทิกฺขา โข อายสฺมนโต เทวณฺวติ ปาจิตฺติยา ฅมฺมา. ตตฺถายสฺมนเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา, ทฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา, ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุธา, ปริสฺสุเชตฺถายสฺมนโต, ตสฺมา ตฺถเห. เอวเมตํ ฅารยามี.

ปาจิตฺติยา ฅมฺมา นิฏฺฐิตา.

๖. จตตารุ ปาฏิเทสนียา

อิเม โข ปนายสฺมนโต จตตารุ ปาฏิเทสนียา ฌมฺมา อุกฺกเทสํ อากจฺจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณิยา อนฺตรสมฺมํ ปวิญฺจาย หตฺถโต ชาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา ปฏิกุคฺคเหตุวา ชาเทยฺย วา ญฺญุเชยฺย วา, ปฏิกุคฺคเหตุวา เตน ภิกขุณา “คารยฺหํ อาวุโส, ฌมฺมํ อापชฺซี อสฺปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ, ตํ ปฏิกุคฺคเหตุวา”ติ.

๒. ภิกขุ ปเนว กุเลสุ นิมนฺติตา ญฺญุชฺชนฺติ. ตตฺร เจ ภิกขุณี โวสาสมานรฺูปา จิตา โหติ, “อิธ สฺวปฺปํ เทถ, อิธ โอนฺนํ เทถา”ติ. เตหิ ภิกขุหิ สา ภิกขุณี อปฺสทาเทตฺตพฺพา, “อปฺสทกฺก ตาว ภคินิ ยาว ภิกขุ ญฺญุชฺชนฺตี”ติ. เอกสฺสปี เจ ภิกขุโน นปฺปฏิกุคฺคเหตุวา, ตํ ภิกขุณี อปฺสทาเทตฺตํ “อปฺสทกฺก ตาว ภคินิ ยาว ภิกขุ ญฺญุชฺชนฺตี”ติ ปฏิกุคฺคเหตุวา, เตหิ ภิกขุหิ “คารยฺหํ อาวุโส, ฌมฺมํ อापชฺซีมหา อสฺปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ ตํ ปฏิกุคฺคเหตุวา”ติ.

๓. ยานิ โข ปน ตานิ เสกฺขสมฺมตานิ กุลานิ, โย ปน ภิกขุ ตถารูเปสุ เสกฺขสมฺมเตสุ กุเลสุ ปุพฺเพ อนิมนฺติตอ อคิลานอ ชาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา ปฏิกุคฺคเหตุวา ชาเทยฺย วา ญฺญุเชยฺย วา ปฏิกุคฺคเหตุวา เตน ภิกขุณา “คารยฺหํ อาวุโส, ฌมฺมํ อापชฺซี อสฺปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ ตํ ปฏิกุคฺคเหตุวา”ติ.

๔. ยานิ โข ปน ตานิ อารญฺญกานิ เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปฺปฏิกุคฺคเหตุวา, โย ปน ภิกขุ ตถารูเปสุ เสนาสเนสุ วิหรนฺโต ปุพฺเพ อปฺปฏิกุคฺคเหตุวา ชาทนียํ วา โภชนียํ วา อชฺฌมาราเม สหตฺถา ปฏิกุคฺคเหตุวา อคิลานอ ชาเทยฺย วา ญฺญุเชยฺย วา ปฏิกุคฺคเหตุวา เตน ภิกขุณา “คารยฺหํ อาวุโส, ฌมฺมํ อापชฺซี

อสนปายัม ปาฏิเทศนียัม, ตัม ปฏิวเทเสมี”ติ.

อุทฺทิกฺขจฺจา โข อายสฺมนุโต จตฺตารโ ปาฏิเทศนียา ฅมฺมา.
ตตฺถายสฺมนุเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ทฺตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ
กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา,
ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนุโต, ตสฺมา ตฺถุหิ. เอวเมตํ ฅารยามีติ.

ปาฏิเทศนียา ฅมฺมา นิฏฺฐิตา.

๗. ปณฺจสตุตฺติ เสขียธมฺมา

อิเม โข ปนายสฺมนุโต (ปณฺจสตุตฺติ) เสขียา ธมฺมา อุทฺเทสํ
อากจฺจนฺติ.

๑. ปริมณฺทลวคฺค

๑. ปริมณฺทลํ นิวาเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๒. ปริมณฺทลํ ปารุปีสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๓. สุปฺภิจฺจนฺโน อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๔. สุปฺภิจฺจนฺโน อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๕. สุตฺตํวโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๖. สุตฺตํวโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๗. โอบุชิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๘. โอบุชิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๙. น อุชิตฺตกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๐. น อุชิตฺตกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๒. อุชฺชคฺขิกวคฺค

๑๑. น อุชฺชคฺขิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๒. น อุชฺชคฺขิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๓. อปฺปสทฺโท อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๔. อปฺปสทฺโท อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๕. น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๖. น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๗. น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
๑๘. น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

- ๑๙. น สีสปปจาลกั อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๐. น สีสปปจาลกั อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๓. ขมฺภกตวคฺค

- ๒๑. น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๒. น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๓. น โอคฺคฺฉิตโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๔. น โอคฺคฺฉิตโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๕. น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๖. น ปลฺลตฺตฺติกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

ฉพฺพิสฺติ สารูปฺปา.

- ๒๗. สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาทํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๘. ปตฺตสญฺญี ปิณฺฑปาทํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๒๙. สมฺสฺสปกั ปิณฺฑปาทํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๐. สมตฺติตฺติกั ปิณฺฑปาทํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๔. สกฺกจฺจวคฺค

- ๓๑. สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาทํ ภูณฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๒. ปตฺตสญฺญี ปิณฺฑปาทํ ภูณฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๓. สปทานั ปิณฺฑปาทํ ภูณฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๔. สมฺสฺสปกั ปิณฺฑปาทํ ภูณฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๕. น ฐฺูปกโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาทํ ภูณฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๖. น สฺฐปํ วา พฺยญฺชนํ วา โอทเนน ปฏฺิจฺฉาเทสฺสามิ, ภิยฺโยกมฺยตํ อฺุปาทายาติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๗. น สฺฐปํ วา โอทนํ วา อคฺสิลาโน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา

ภุชิสฺสสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

- ๓๘. น อุชฺฌมานสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอลฺลเกสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๓๙. นาติมหนฺตํ กพฺพํ กริสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๐. ปริมณฺทลํ อาโลปํ กริสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๕. กพพวคฺค

- ๔๑. น อนาหณฺเฏ กพฺเพ มุขทวารํ วิวริสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๒. น ภุชฺชมาโน สพฺพํ หตฺถํ มุขे ปกฺขิปิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๓. น สกพฺเพน มุขเณ พฺยาหริสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๔. น ปิณฺฑทฺถุเขปกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๕. น กพฺพาวจฺเจทกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๖. น อวคณฺฑการกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๗. น หตฺถนิทฺฐนํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๘. น ลิตฺถาวการกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๔๙. น ชิวฺหานิจฺจารกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๐. น จปฺจปฺการกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๖. สฺรุสฺรุวคฺค

- ๕๑. น สฺรุสฺรุการกํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๒. น หตฺถนิลฺเลหํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๓. น ปตฺตนิลฺเลหํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๔. น โอลฺลจฺนิลฺเลหํ ภุชฺชิสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๕. น สามิสฺเสน หตฺถเณ ปานียถาลกํ ปฏฺฐิคฺคเหสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๖. น สลิตฺถกํ ปตฺตโรวนํ อนฺตรฆเร ฉนฺทฺเทศฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

สมตฺตีส โภชนปฏฺฐิสฺสยฺตฺตา.

๗. ฉตฺตปาณิวคฺค

- ๕๗. น ฉตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๘. น ทณฺหปาณิสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๕๙. น สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๐. น อาวุชฺชปาณิสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

๘. ปาทุกาวคฺค

- ๖๑. น ปาทุการุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๒. น อุปาหนารุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๓. น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๔. น สยนคตสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๕. น ปลลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๖. น เวจิตสีสสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๗. น โอคฺคณฺจิตสีสสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๘. น ฉมายํ นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๖๙. น นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อฺจุเจ อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๗๐. น จิตฺโต นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๗๑. น ปจฺจตฺโต คจฺจนฺตฺโต ปุรฺตฺโต คจฺจนฺตสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.
- ๗๒. น อุปฺปถเนน คจฺจนฺตฺโต ปถเนน คจฺจนฺตสฺส อคิลานสฺส ฌมฺมํ เทเสสฺสามีติ ลิกฺขา กรณียา.

โสฬส ฌมฺมเทสฺนาปฏิสํยุตฺตา.

๙. ปกิณณกาคค

- ๗๓. น จิโต อคิลานโ อัจจาร์ วา ปสฺสาวัง วา กริสฺสามีติ สิกฺขา
กรณียา.
- ๗๔. น หริเต อคิลานโ อัจจาร์ วา ปสฺสาวัง วา เขฬัง วา
กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.
- ๗๕. น อุกฺเก อคิลานโ อัจจาร์ วา ปสฺสาวัง วา เขฬัง วา
กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

ตโย ปกิณณกา.

อุทฺทิกฺขา โข อายสฺมนฺโต (ปญฺจสตฺตติ) เสขียา ฌมฺมา.
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ทุตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ
กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา, ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา,
ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต, ตสฺมา ตฺถุหี, เอวเมตํ ฌารยามี.

เสขียา ฌมฺมา นิฏฺฐิตา.

๘. สัตตาดิกรณสมณธมฺมา

อิเม โข ปนายสฺมนุโต สตฺต อธิกรณสมณธ ามฺมา อุกฺกเทสํ
 อากจฺจนฺติ. อุกฺกปฺนฺนุกฺกปฺนฺนํ อธิกรณํ สมณาย วุปฺสมาย
 สมนฺุขาวินโย ทาทพฺโพ, สติวินโย ทาทพฺโพ, อมฺุหฺวินโย ทาทพฺโพ,
 ปฏฺิณฺุณาย กาเรตพฺพํ, เขภฺุยฺยสิกา, ตสฺสปาปิยสิกา, ตินฺวตฺถารโกติ.

อุกฺกทิกฺกจา โข อายสฺมนุโต สตฺต อธิกรณสมณธ ามฺมา.
 ตตฺถายสฺมนฺุเต ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปฺริสฺุทฺธา, ทฺุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ
 กจฺจิตฺถ ปฺริสฺุทฺธา, ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ กจฺจิตฺถ ปฺริสฺุทฺธา,
 ปฺริสฺุทฺเธตฺถายสฺมนฺุโต, ตสฺมา ตฺุณฺุหิ. เอวเมตํ ธารยามิ.

อธิกรณสมณธ ามฺมา นิฏฺุจิตา.

ศึกษาบทสงคห

อุกุทฺติญฺจ โข อายสฺมนฺโต นิทานํ,
 อุกุทฺติญฺจา จตฺตารโ ปาราชิกา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา เตรสฺสงฺฆาทิสเสสา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา เทว อนิยตา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา ตีสํ นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา เทวณฺวติ ปาจิตฺติยา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา จตฺตารโ ปาฏิเทสนียา ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา (ปญฺจสตฺตติ) เสชีย ฅมฺมา,
 อุกุทฺติญฺจา สตฺต อธิกรณสมถา ฅมฺมา.

เอตฺตํ ทสฺส ภควโต สุตฺตาคตํ สุตฺตปริยาปนฺนํ อนฺวทฺตมฺมาสํ
 อุกุเทสํ อากจฺจติ. ตตฺถ สพฺเพเหว สมคฺเคหิ สมฺโมทมาเนหิ
 อวิวทมาเนหิ ลิกฺขิตพฺพนฺติ.

ภิกขุปาติโมกข์ ปรินิฏฺจิตํ.

จตุตถภาค

๑. ลีลสุทเทสปาฐะ
๒. อดีตปัจจเวกขณะ
๓. คำวันทา

๑. สีสสุทเทสปาฐะ

ภาสิตะมิตัง เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
 สัมมาสัมพุทฺธะนะ “สัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระถะ, สัมปันนะ-
 ปาติโมกขา, ปาติโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะระถะ, อัจจระโคจระระ-
 สัมปันนา อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ
 ลิกขะถะ ลิกขาปะเทสุ”ติ.

ตัสฺมาติหฺมฺเหหิ ลิกขิตฺตฺพฺพัง, “สัมปันนะสีลา วิหะริสสามะ
 สัมปันนะปาติโมกขา, ปาติโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะริสสามะ,
 อัจจระโคจระระสัมปันนา อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภะยะทัสสาวิ
 สะมาทายะ ลิกขิสสามะ ลิกขาปะเทสุ”ติ.

เอวฺญฺหิ โน ลิกขิตฺตฺพฺพัง.

สีสุทเทสปาฐะแปล

พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้ทรงรู้
 ทรงเห็น ได้ตรัสพระดำรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงเป็น
 ผู้มีศีลสมบูรณ์ มีปาติโมกข์สมบูรณ์ มีอินทรีย์สังวรในปาติโมกข์อยู่เถิด,
 จงเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอาจารย์ () และโคจร () มีปรกติเห็นภัยในโทษแม้
 จะเล็กน้อย, จงตั้งใจศึกษาในสิกขาบททั้งหลายเถิด”

เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ จึงควรตั้งใจไว้เสมอ
 ว่า “เราทั้งหลายจักมีศีลสมบูรณ์ มีปาติโมกข์สมบูรณ์ มีอินทรีย์สังวรใน
 ปาติโมกข์อยู่, จักเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอาจารย์ (ไม่ล่วงละเมิดทางกายและ
 วาจา) และโคจร (ไม่คลุกคลีกับบุคคลที่ไม่ควรคลุกคลี) มีปรกติเห็นภัย
 ในโทษแม้จะเล็กน้อย, จักตั้งใจศึกษาในสิกขาบททั้งหลาย”

เราทั้งหลายควรศึกษาและปฏิบัติตามอย่างนี้แล

๒. อดีตปัจจเวกขณะ

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา, ยัง จีวะรัง ปะริภุตฺตัง, ตัง ยาวะเทวะ สัตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณฺหฺสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะ-มะกะสะ-วาตาคะปะ-สิริงสะปะ-สัมผัสฺตานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปิณะปะภูจฉาทะนัตถัง.

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา, โย ปิณฺฑะปาโต ปะริภุตฺโต, โส เนวะ ทะวายะ นะ มะทายะ นะ มัณฺฑะนายะ นะ วิภูสະนายะ, ยาวะเทวะ อิมฺสสะ กายฺสสะ จูติยา ยาปะนายะ, วิหิงสุปะระติยา พุระหฺมุจะริยานุคคะหายะ, อิติ ปุราณฺญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ, นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาตุรา จะ เม ภาะวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสฺวิหาโร จะ.

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา, ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตฺตัง, ตัง ยาวะเทวะ สัตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณฺหฺสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะ-มะกะสะ-วาตาคะปะ-สิริงสะปะ-สัมผัสฺตานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะภูสัลลานารามัตถัง.

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา, โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ-ปะริกาโร ปะริภุตฺโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนानัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนानัง ปะภูฆาตายะ, อะพฺยาปัชฌะปะระมะตยาติ.

๓. คำวันทา

วันทาพระบรมธาตุเจดีย์

วันทามิ ภันเต เจดีย์ยัง สัพพัง สัพพัตตะ ฐาเน, สุปะติฏฐิตัง
 สารีริกะธาตุัง มะหาโพธิง พุทธะรูปัง สักการัตถัง, สะทา
 กาเยนะ วะจะสา มะนะสา เจวะ วันทาเมเต ตะถาคะเต,
 สะยะเน อาสะเน ฐาเน คมะเน จาปี สัพพะทา.

วันทามิ ภันเต สัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะ เม ภันเต,
 มะยา กะตัง ปุญญัง, สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง
 ปุญญัง มัย्हัง ทาทัพพัง, สาธุ สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ. (กราบ)

วันทาพระรัตนตรัยเป็นต้น

วันทามิ พุทธัง, สัพพัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ ธัมมัง, สัพพัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ สังฆัง, สัพพัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ อาราเม พัทธะเสมายัง โพธิรุกขัง เจดีย์ยัง พุทธะรูปัง,
 สัพพัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ ปัจเจกะพุทธัง, สัพพัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ คะรุ-อุปปัชฌายะ-อาจริยะคุณัง, สัพพัง เม โทสัง,
 ขะมะถะ เม ภันเต,

วันทามิ ภันเต ภาคะวันตัง โลกะนาถัง, อะตีตัง เม โทสัง,
 อนาคตัง เม โทสัง, ปัจจุปปันนัง เม โทสัง, ขะมะถะ เม
 ภันเต. สาธุ สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ. (กราบ ๓ หน)

วันทาพระบรมธาตุเจดีย์แปล

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ข้าพเจ้า ขอน้อมวันทาพระเจดีย์ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เพื่อสักการบูชา ซึ่งพระบรมสารีริกธาตุ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ และพระพุทธรูปปฏิมา ด้วยกาย วาจา ใจ, ขอน้อมวันทากราบไหว้พระพุทธรูปเจ้าทุกพระองค์ ตลอดเวลา ทั้งในเวลานอน เวลานั่ง เวลายืน และเวลาเดิน

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ข้าพเจ้า ขอน้อมวันทา, ขอพระองค์จงงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง ของข้าพเจ้าเถิด, บุญที่ข้าพเจ้าได้กระทำไปแล้ว ขอผู้เป็นใหญ่จงอนุโมทนา, แม้บุญที่ผู้เป็นใหญ่ได้กระทำแล้วแล้ว ข้าพเจ้าก็ขออนุโมทนา, สาธุ สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ.

วันทาพระรัตนตรัยเป็นต้นแปล

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาพระพุทธรูปเจ้า, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอพระพุทธรูปเจ้า จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาพระธรรม, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอพระธรรม จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาพระสงฆ์, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอพระสงฆ์ จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาด้านโพธิ์ เจดีย์ และพระพุทธรูปปฏิมา ในอารามหรือในพัทธสีมา, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอต้นโพธิ์ เจดีย์ และพระพุทธรูปปฏิมา จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาพระปัจเจกพุทธรูปเจ้า, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอพระปัจเจกพุทธรูปเจ้า จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่

ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทา พระคุณของครู อุปัชฌาย์ อาจารย์, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ จงงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้เจริญ, ข้าพเจ้า ขอกราบไหว้วันทาพระพุทธเจ้า ผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์โลก, โทษทั้งปวงของข้าพเจ้ามีอยู่, ขอพระพุทธเจ้า จงดซึ่งโทษล่วงเกินทั้งปวง ทั้งในอดีต ในปัจจุบัน และในอนาคต แก่ข้าพเจ้าเทอญ

ปัญจมหาด
ภิกขุปาติโมกข์แปล

ภิกขุปาติโมกข์แปล

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นิทานอุทเทส คำแนะนำเบื้องต้น

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า วันนี้เป็นอุโบสถ ๑๕ คำ ถ้าความพร้อมเพรียงของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงทำอุโบสถ พึงแสดงซึ่งปาติโมกข์

บุรพกิจอะไรๆของสงฆ์ก็ทำเสร็จแล้ว ท่านทั้งหลายพึงบอกความบริสุทธิ์ ข้าพเจ้าจักแสดงซึ่งปาติโมกข์ พวกเราบรรดาที่มีอยู่ทั้งหมด จงฟัง จงใส่ใจซึ่งปาติโมกข์นั้นให้สำเร็จประโยชน์ ผู้ใดมีอาบัติ ผู้นั้นพึงเปิดเผย เมื่ออาบัติไม่มีก็พึงนิ่งอยู่ ก็เพราะความเป็นผู้นิ่งแล ข้าพเจ้า จักทราบท่านทั้งหลายว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ ก็การสวดประกาศให้ได้ยิน มีกำหนด ๓ ในบริษัทเห็นปานนี้เป็นอย่างนี้ เป็นเหมือนนกถามตอบเฉพาะองค์ ก็ภิกษุใดเมื่อสวดประกาศจบครั้งที่ ๓ ระลึก(อาบัติ)ได้อยู่แต่ไม่เปิดเผย อาบัติซึ่งมีอยู่ สัมปชานมุสาวาททุกกฎ ย่อมมีแก่เธอ นั้น ท่านทั้งหลาย ก็สัมปชานมุสาวาทแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า เป็นธรรมอันตราย เพราะฉะนั้น เมื่อภิกษุต้องอาบัติแล้วระลึกได้ หวังความบริสุทธิ์ พึงเปิดเผยอาบัติซึ่งมีอยู่ เพราะว่าเปิดเผยอาบัติแล้ว ความโล่งใจย่อมมีแก่เธอ

คำแนะนำเบื้องต้น จบ

๑. ปาราชิก ๔

ในพระปาติโมกข์นั้น ธรรมชื่อปาราชิก ๔ นี้ มาสู่อุทเทสดังนี้

๑. ก็ ภิกษุใดถึงพร้อมด้วยสิกขาและสาชีพของภิกษุทั้งหลาย ไม่บอกคืนสิกขา ไม่เปิดเผยความท้อแท้ เสพเมถุนธรรมโดยที่สุตแม้กับสัตว์ ตีรัจฉานตัวเมีย ภิกษุนั้นเป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้

๒. อนึ่ง ภิกษุใดถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้โดยส่วนแห่งจิต คิดจะลัก จากหมู่บ้านก็ตาม จากป่าก็ตาม มีมูลค่าเท่ากับอัตราโทษที่ พระราชาทั้งหลายจับโจรได้แล้ว ประหารบ้าง จองจำบ้าง เนรเทศบ้าง บริภาษว่า “เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นขโมย” ดังนี้ เพราะถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เช่นใด ภิกษุผู้ถือเอาทรัพย์ที่ เจ้าของมิได้ให้เช่นนั้น แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้

๓. อนึ่ง ภิกษุใดจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิต หรือแสวงหา คัศตรา อันจะพรากกายมนุษย์นั้น กล่าวพรรณนาคุณความตายหรือ ชักชวนเพื่อให้ตายว่า “ท่านผู้เจริญ จะมีชีวิตอย่างลำบากยากเข็ญนี้ไป ทำไม ท่านตายเสียดีกว่า” ดังนี้ เธอมีจิตใจอย่างนี้ มีดำริในใจอย่างนี้ กล่าวพรรณนาคุณความตาย หรือชักชวนเพื่อความตายโดยประการต่างๆ แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้

๔. อนึ่ง ภิกษุใดไม่รู้ยัง กล่าวอวดอุตตริมนุสสธรรมอันเป็นญาณ ทัสสนะที่ประเสริฐอันสามารถ ให้น้อมเข้ามาในตนว่า “ข้าพเจ้ารู้อย่างนี้ เห็นอย่างนี้” ครั้นสมัยต่อจากนั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งโจทก็ตามไม่โจทก็ตาม เธอผู้ต้องอาบัติแล้ว หวังความบริสุทธิ์ ฟังกล่าวอย่างนี้ว่า “ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้าไม่รู้อย่างนั้น ได้กล่าวว่ารู้ ข้าพเจ้าไม่เห็นอย่างนั้น ได้กล่าวว่าเป็น เห็น ข้าพเจ้ากล่าวคำไร้ประโยชน์ เป็นคำเท็จ” เว้นไว้แต่รู้ว่าได้

บรรลู่ แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หากสงวาสมิได้

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อปาราชิก ๔ อันข้าพเจ้าได้ยกขึ้นแสดงแล้ว แล ภิกษุต้องอาบัติเหล่าใดเหล่า อันใดอันหนึ่งแล้วยอมไม่ได้สงวาสกับ ภิกษุทั้งหลายเหมือนอย่างแต่ก่อน เป็นปาราชิก ไม่มีสงวาส ข้าพเจ้า ขอถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านี้ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านี้แล้ว เหตุอันจึงนี้ ข้าพเจ้าทรงความนั้นไว้ด้วย อาการอย่างนี้

อาบัติปาราชิก จบ

๒. สังฆาทิเสส ๑๓

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อสังฆาทิเสส ๑๓ นี้แล มาสู่อุทเทสดังนี้

๑. ภิกษุจงใจทำน้ำอสุจิให้เคลื่อน เป็นสังฆาทิเสส ยกเว้นแต่ฝัน
๒. ก็ภิกษุใดถูกราคะครอบงำแล้ว มีจิตแปรปรวน ถูกต้องกาย กับมาตุคาม คือ จับมือ จับช่องนม หรือลูบคลำอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง เป็นสังฆาทิเสส
๓. ก็ภิกษุใดถูกราคะครอบงำแล้ว มีจิตแปรปรวน พุดเกี้ยว มาตุคาม ด้วยวาจาชั่วหยาบ พาดพิงเมถุน เหมือนชายหนุ่มพุดเกี้ยว หญิงสาว เป็นสังฆาทิเสส
๔. ก็ ภิกษุใดถูกราคะครอบงำแล้ว มีจิตแปรปรวน กล่าวสรรเสริญ การบำเรอความใคร่ของตนต่อหน้ามาตุคาม ด้วยคำที่พาดพิงเมถุนว่า

“น้องหญิง หญิงใดบำเรอผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ผู้มีศีลมีกัลยาณธรรม เช่นเรา ด้วยธรรมนั้น การบำเรอนี้ของหญิงนั้น เป็นการบำเรอชั้นยอด” เป็นสังฆาทิเสส

๕. อนึ่ง ภิกษุใดทำหน้าที่ชักสื่อ คือ บอกความประสงค์ของชายแก่หญิงก็ดี บอกความประสงค์ของหญิงแก่ชายก็ดี เพื่อให้เป็นภรรยาหรือเป็นชู้รัก โดยที่สุดแม้เพื่อให้อยู่ร่วมกันชั่วคราว เป็นสังฆาทิเสส

๖. ก็ ภิกษุผู้จะสร้างกุฎิที่ไม่มีเจ้าของสร้างถวายเป็นของส่วนตัว ด้วยการขอเอาเอง พึงสร้างให้ได้ขนาด ขนาดในการสร้างนั้น ดังนี้: ยาว ๑๒ คืบ กว้าง ๗ คืบ โดยคืบสุคตมาตรา ต้องพาภิกษุทั้งหลายไปแสดงพื้นที่ให้ ภิกษุเหล่านั้นพึงแสดงพื้นที่ไม่มีอันตราย เป็นพื้นที่มีบริเวณโดยรอบ ถ้าภิกษุสร้างกุฎิด้วยการขอเอาเอง ในที่ที่มีอันตราย ไม่มีบริเวณโดยรอบ ไม่พาภิกษุทั้งหลายไปเพื่อแสดงพื้นที่ให้ หรือสร้างให้เกินขนาด เป็นสังฆาทิเสส

๗. ก็ ภิกษุจะสร้างวิหารใหญ่ ที่มีเจ้าของสร้างถวายเป็นของส่วนตัว ต้องพาภิกษุทั้งหลายไปแสดงพื้นที่ให้ ภิกษุเหล่านั้นพึงแสดงพื้นที่ให้ ในพื้นที่ไม่มีอันตราย เป็นพื้นที่มีบริเวณโดยรอบ ถ้าภิกษุให้สร้างวิหารใหญ่ เป็นพื้นที่มีอันตราย ไม่มีบริเวณโดยรอบ หรือไม่พาภิกษุทั้งหลายไปแสดงพื้นที่ให้ เป็นสังฆาทิเสส

๘. ก็ ภิกษุใด ชัดเคื่อง มีโทษะ ไม่แช่มชื่น ใส่ความภิกษุด้วยอาบัติปาราชิกไม่มีมูล โดยมุ่งหมายว่า “ทำอย่างไรจึงจะให้ภิกษุนั้นพ้นจากพรหมจรรย์นี้ได้” ครั้นสมัยต่อจากนั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งโจทก็ตามไม่โจทก็ตาม อธิกรณ์นั้นเป็นเรื่องไม่มีมูล และภิกษุยอมรับผิด เป็นสังฆาทิเสส

๙. ก็ ภิกษุใด ชัดเคื่อง มีโทษะ ไม่แช่มชื่น อ่างเอาบางส่วนแห่ง

อธิกรณ์ เรื่องอื่นมาเป็นเลศ ใส่ความภิกษุด้วยอาบัติปาราชิก โดยมุ่งหมายว่า “ทำอย่างไรจึงจะให้ภิกษุนั้นพ้นจากพรหมจรรย์นี้ได้” ครั้นสมัยต่อจากนั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งใจทักตามไม่ใจทักตาม อธิกรณ์นั้นเป็นอธิกรณ์เรื่องอื่น อ่างเอาบางส่วนเป็นเลศ และภิกษุยอมรับผิด เป็นสังฆาทิเสส

๑๐. ก็ ภิกษุใดเพียรพยายามเพื่อทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง หรือถ้อยกย่องยืนยันอธิกรณ์อันเป็นเหตุทำให้แตกแยกกัน ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายฟังว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ว่า “ท่านอย่าเพียรพยายามเพื่อทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง หรือถ้อยกย่องยืนยันอธิกรณ์อันเป็นเหตุทำให้แตกแยกกัน ท่านจงพร้อมเพรียงกับสงฆ์ เพราะสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง ประองตอง ไม่วิวาท มีอุทเทสเดียวกัน ย่อมอยู่ผาสุก” และภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายฟังว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้น ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายฟังสวดสมณุภาสน์จนครบ ๓ ครั้งเพื่อให้สละเรื่องนั้น ถ้าเธอกำลังถูกสวดสมณุภาสน์กว่าจะครบ ๓ ครั้ง สละเรื่องนั้นได้ นั่นเป็นการดี ถ้าเธอไม่สละ เป็นสังฆาทิเสส

๑๑. ก็ ภิกษุมีจำนวน ๑ รูป ๒ รูป หรือ ๓ รูปประพฤตินตามกล่าวสนับสนุนภิกษุนั้น พวกเธอกล่าวอย่างนี้ว่า “พวกท่านอย่าว่ากล่าวอะไรภิกษุนั้น ภิกษุนั้นกล่าวสิ่งที่เป็นธรรม ภิกษุนั้นกล่าวสิ่งที่เป็นวินัย ภิกษุนั้นกล่าวตามความพอใจและความชอบใจของพวกเรา เธอทราบความพอใจและความชอบใจของพวกเราจึงกล่าว พวกเราเห็นด้วยกับคำนั้น” ภิกษุเหล่านั้นอันภิกษุทั้งหลายฟังว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ว่า “พวกท่านอย่าพูดอย่างนั้น ภิกษุนั้นไม่ใช่ผู้กล่าวสิ่งที่เป็นธรรม ภิกษุนั้นไม่ใช่ผู้กล่าวสิ่งที่เป็นวินัย พวกท่านอย่าชอบใจการทำลายสงฆ์ พวกท่านจงพร้อมเพรียงกับสงฆ์ เพราะสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง ประองตอง ไม่วิวาท มีอุทเทสเดียวกัน ย่อมอยู่ผาสุก” ภิกษุเหล่านั้นอันพวกภิกษุว่ากล่าวตัก

เดือนอยู่อย่างนี้ ยังกยกย่องอยู่อย่างนั้น ภิกษุเหล่านั้นอันภิกษุทั้งหลายพึง
สวดสมณุภาสน์จนครบ ๓ ครั้ง เพื่อให้สละเรื่องนั้น ถ้าพวกเขาอ้างถึงถูก
สวด สมณุภาสน์กว่าจะครบ ๓ ครั้ง สละเรื่องนั้นได้ นั่นเป็นการดี ถ้า
พวกเขาไม่สละ เป็นสังฆาทิเสส

๑๒. ก็ ภิกษุเป็นควายยาก อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนโดย
ชอบธรรม ในสิกขาบทที่มาในอุทเทศ กลับทำตัวให้เป็นคนที่ว่ากล่าวตัก
เตือนไม่ได้ โดยกล่าวว่า “พวกท่านอย่าว่ากล่าวอะไรผม ไม่ว่าดีหรือเลว
ถึงผมก็จะไม่ว่ากล่าวอะไรพวกท่าน ไม่ว่าดีหรือเลวเหมือนกัน พวกท่าน
จงเว้นว่ากล่าวผมเถิด” ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวตักเตือน
อย่างนี้ว่า “ท่านอย่าทำตัวให้เป็นคนที่ว่ากล่าวตักเตือนไม่ได้ จงทำตัว
ให้เป็นคนที่เขาว่ากล่าวตักเตือนได้ แม้ท่านก็จงว่ากล่าวตักเตือนภิกษุทั้ง
หลายโดยชอบธรรม แม้ภิกษุทั้งหลายก็จะว่ากล่าวตักเตือนท่านโดยชอบ
ธรรม เพราะว่าบริษัทของพระผู้มีพระภาคเจริญแล้วด้วยอาการอย่างนี้
คือด้วยการว่ากล่าวตักเตือนกันและกัน ด้วยการช่วยเหลือกันและกันให้
ออกจากอาบัติ” ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างนี้
ก็ยังกยกย่องอยู่อย่างนั้น ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมณุภาสน์จน
ครบ ๓ ครั้ง เพื่อให้สละเรื่องนั้น ถ้าเธออ้างถึงถูกสวดสมณุภาสน์กว่าจะ
ครบ ๓ ครั้ง สละเรื่องนั้นได้ นั่นเป็นการดี ถ้าเธอไม่สละ เป็นสังฆาทิ
เสส

๑๓. ก็ ภิกษุอยู่อาศัยหมู่บ้านหรือนิคมแห่งใดแห่งหนึ่ง ประทุษร้าย
ตระกูล มีความประพฤติเลวทราม ความประพฤติเลวทรามของเธอ เขา
ได้เห็นและได้ยินกันทั่ว ตระกูลทั้งหลายที่เธอประทุษร้าย เขาก็ได้เห็น
และได้ยินกันทั่ว ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ว่า
“ท่านประทุษร้ายตระกูล ประพฤติเลวทราม ความประพฤติเลวทรามของ

ท่าน เขาได้เห็นและได้ยินกันทั่ว ตระกูลทั้งหลายที่ท่านประทุษร้าย เขาก็ได้เห็นและได้ยินกันทั่ว ท่านจงออกจากอาวาสนี้ อย่าอยู่ที่นี้” และภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างนี้ ก็ได้ตอบภิกษุทั้งหลายว่า “พวกภิกษุลำเอียงเพราะความพอใจ ลำเอียงเพราะความขัดเคือง ลำเอียงเพราะความหลง และลำเอียงเพราะความกลัว ขับภิกษุบางรูป ไม่ขับบางรูป เพราะอาบัติอย่างเดียวกัน” ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ว่า “ท่านอย่าพูดอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลายไม่ลำเอียงเพราะความพอใจ ไม่ลำเอียงเพราะความขัดเคือง ไม่ลำเอียงเพราะความหลง และไม่ลำเอียงเพราะความกลัว ท่านประทุษร้ายตระกูล ประพฤติเลวทราม ความประพฤติเลวทรามของท่าน เขาได้เห็นและได้ยินกันทั่ว ตระกูลทั้งหลายที่ท่านประทุษร้าย เขาก็ได้เห็นและได้ยินกันทั่ว ท่านจงออกจากอาวาสนี้ อย่าอยู่ที่นี้” ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างนี้ ก็ยังยกย่องอยู่อย่างนั้น ภิกษุนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมณุภาสน์จนครบ ๓ ครั้ง เพื่อให้สละเรื่องนั้น ถ้าเธอกำลังถูกสวดสมณุภาสน์กว่าจะครบ ๓ ครั้ง สละเรื่องนั้นได้ นั่นเป็นการดี ถ้าเธอไม่สละ เป็นสังฆาทิเสส

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อสังฆาทิเสส ๑๓ เป็นปฐมปาตติกะ ๔ (ต้องอาบัติแต่แรกทำ) เป็นยาวตติยกะ ๔ (ต้องอาบัติต่อเมื่อสงฆ์สวดประกาศห้ามครบ ๓ ครั้ง) ภิกษุต้องธรรมเหล่าใดเล่าอันใดอันหนึ่งแล้ว รั้อยู่ ปกปิดไว้สิ้นวันเพียงเท่าใด ภิกษุนั้น ถึงจะไม่ปรารธนา ก็พึงต้องอยู่ ปริวาสสิ้นวันเท่าที่ปกปิดนั้น ภิกษุอยู่ปริวาสครบตามวันที่ปิดแล้ว พึงปฏิบัติ เพื่อภิกษุมานัตต์เกิน ๖ ราตรีขึ้นไป ภิกษุได้ประพฤติมานัตต์ ๖ ราตรีแล้ว หมู่ภิกษุคณะ ๒๐ จะพึงมี ณ สี่มาใด ภิกษุนั้น สงฆ์พึงอัพพานเธอ ณ สี่มานั้น ถ้าภิกษุสงฆ์คณะ ๒๐ หย่อนด้วยภิกษุแม่แต่องค์หนึ่งไม่ครบ ๒๐ หากอัพพานภิกษุนั้นไซ้ภิกษุนั้น ก็เป็นอันมิได้อัพพาน

ภิกษุทั้งหลายที่เป็นการกสงฆ์ ก็เป็นอันพระพุทธรเจ้าจะพึงติเตียน นี่เป็นสามิจิกรรม (คือประพฤติชอบ) ในเรื่องนั้น ข้าพเจ้าขอถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้ว ในเรื่องนั้น เพราะฉะนั้นจึงนี้ ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อาบัติสังฆาทิเสส จบ

๓. อนิยต ๒

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออนิยต (ยังไม่แน่นอน) ๒ นี้แล มาสู่อุทเทสดังนี้

๑. ก็ ภิกษุใดนั่งบนอาสนะที่กำบังในที่ลับพอจะทำการได้กับมาตุคามสองต่อสอง อุบาสิกาผู้มีวาจาเชื่อถือได้ ได้เห็นภิกษุนั่งกับมาตุคามนั้นแล้ว กล่าวโทษด้วยอาบัติ ๓ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ปาราชิก สังฆาทิเสส หรือปาจิตตีย์ ภิกษุนั้นยอมรับการนั่ง พึงถูกปรับด้วยอาบัติ ๓ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ปาราชิก สังฆาทิเสส หรือปาจิตตีย์ อีกอย่างหนึ่ง อุบาสิกาผู้มีวาจาเชื่อถือได้นั้น กล่าวโทษด้วยอาบัติใด ภิกษุนั้นพึงถูกปรับด้วยอาบัตินั้น อาบัตินี้ชื่อว่าอนิยต

๒. ก็ สถานที่ไม่ใช่อาสนะที่กำบัง ไม่พอจะทำการได้ แต่เป็นสถานที่พอจะพูดเกี่ยวมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบได้ ก็ภิกษุใดนั่งบนอาสนะเช่นนั้น ในที่ลับกับมาตุคามสองต่อสอง อุบาสิกาผู้มีวาจาเชื่อถือได้ ได้เห็นภิกษุนั่งกับมาตุคามนั้นแล้ว กล่าวโทษด้วยอาบัติ ๒ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ สังฆาทิเสส หรือปาจิตตีย์ ภิกษุยอมรับการนั่ง พึงถูกปรับ

ด้วยอาบัติ ๒ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ สังฆาทิเสส หรือปาจิตติย อีกอย่างหนึ่ง อุบาสิกาผู้มีวาจาเชื่อถือได้นั้นกล่าวโทษด้วยอาบัติใด ภิกษุ นั้นพึงถูกปรับด้วยอาบัตินั้น อาบัตินี้ชื่อว่าอนิยต

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออนิยต ๒ ข้าพเจ้าได้ยกขึ้นแสดงแล้วแล ข้าพเจ้าขอรุณาท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นจึงนิง ข้าพเจ้าทรงความ นั้นไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อนิยตทเทศ จบ

๔. นิสัคคียปาจิตติย ๓๐

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อนิสัคคียปาจิตติย ๓๐ นี้แล มาสู่อุทเทศ ดังนี้

๔.๑. จีวรวรรค

๑. เมื่อจีวรของภิกษุสำเร็จแล้ว เมื่อกฐินเดาะแล้ว ภิกษุพึงทรง อติเรกจีวรไว้ได้ ๑๐ วันเป็นอย่างมาก ให้เกินกำหนดนั้นไป ต้องอาบัติ นิสัคคียปาจิตติย

๒. เมื่อจีวรของภิกษุสำเร็จแล้ว เมื่อกฐินเดาะแล้ว ถ้าภิกษุอยู่ ปราศจากไตรจีวรแม้สิ้นราตรีหนึ่ง ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย เว้นแต่ ภิกษุได้รับสมมติ

๓. เมื่อจีวรของภิกษุสำเร็จแล้ว เมื่อกฐินเดาะแล้ว โอกาสจีวรเกิด ขึ้นแก่ภิกษุ ภิกษุต้องการก็พึงรับไว้ได้ ครั้นรับแล้วพึงรีบให้ทำเป็นจีวร

ถ้าผ้านั้นมีไม่พอ เมื่อมีความหวังว่าจะได้ผ้ามาเพิ่ม ภิกษุนั้นพึงเก็บผ้าสำหรับทำจีวรนั้นไว้ไม่เกิน ๑ เดือน เพื่อเพิ่มผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังขาดให้ครบ ถ้าเก็บเกินกำหนดนั้น แม้มีความหวังว่าจะได้ผ้ามาเพิ่ม ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์

๔. ก็ ภิกษุใดใช้ภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติให้ซัก ให้ย้อม หรือให้ทុบจีวรเก่า ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์

๕. อนึ่ง ภิกษุได้รับจีวรจากมือภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติ ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยน

๖. อนึ่ง ภิกษุใดออกปากขอจีวรจากคฤหัสถ์ชายหรือคฤหัสถ์หญิงผู้ไม่ใช่ญาติ นอกสมัย ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์ สมัยในข้อนั้น คือ (๑) ภิกษุถูกขิงจีวรไป หรือ (๒) จีวรสูญหาย นี่เป็นสมัยในข้อนั้น

๗. ถ้าคฤหัสถ์ชายหรือคฤหัสถ์หญิงผู้ไม่ใช่ญาติ นำจีวรจำนวนมากมาพิจารณาภิกษุนั้น ภิกษุนั้นพึงยินดีจีวรมีอุตตราสงค์และอันตราสกเป็นอย่างมากจากจีวรที่เขานำมานั้น ถ้ายินดีเกินกว่านั้น ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์

๘. ก็ คฤหัสถ์ชายหรือคฤหัสถ์หญิงผู้ไม่ใช่ญาติ ตระเตรียมทรัพย์เป็นค่าจีวร เจาะจงภิกษุว่า “เราจะซื้อจีวรด้วยทรัพย์เป็นค่าจีวรนี้แล้ว นิมนต์ภิกษุซื้อนี้ให้ครองจีวร” ถ้าภิกษุนั้นซึ่งเขาไม่ได้พิจารณาไว้ก่อนเข้าไปกำหนดชนิดจีวรในที่ที่เขาเตรียมจีวรไว้ เพราะต้องการจีวรดีว่า “ดีละ ท่านจงซื้อจีวรเช่นนั้นเช่นนี้ด้วยทรัพย์เป็นค่าจีวรนี้แล้ว ให้อาตมาครองเถิด” ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์

๙. ก็ คฤหัสถ์ชายหรือคฤหัสถ์หญิงผู้ไม่ใช่ญาติ ๒ คน ตระเตรียม

ทรัพย์เป็นค่าจิวรคนละผืน เจาะจงภิกษุว่า “พวกเราซื้อจิวรคนละผืน ด้วยทรัพย์เป็นค่าจิวรคนละผืนนี้แล้ว นิมนต์ภิกษุซื้อนี้ให้ครองจิวรหลายผืน” ถ้าภิกษุนั้นซึ่งพวกเขาไม่ได้พิจารณาไว้ก่อน เข้าไปกำหนดชนิดจิวรในที่ที่เขาเตรียมจิวรไว้ เพราะต้องการจิวรดีว่า “ดีละ ท่านทั้งสองจงรวมกันซื้อจิวรเช่นนั้นเช่นนี้ ด้วยทรัพย์เป็นค่าจิวรคนละผืนนี้แล้ว นิมนต์อาตมาให้ครองเถิด” ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์

๑๐. ก็ พระราชา ราชอมาตย์ พราหมณ์ หรือคหบดีผู้ใดผู้หนึ่ง ส่งทูตมาถวายทรัพย์เป็นค่าจิวรเจาะจงภิกษุพร้อมกับสั่งว่า “ท่านจงเอาทรัพย์เป็นค่าจิวรนี้ซื้อจิวรแล้ว นิมนต์ภิกษุซื้อนี้ให้ครองจิวร” ถ้าทูตนั้นเข้าไปหาภิกษุนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า “ท่านผู้เจริญ กระผมนำทรัพย์เป็นค่าจิวรนี้มาเจาะจงพระคุณท่าน พระคุณท่านจงรับทรัพย์เป็นค่าจิวรเถิด” ภิกษุนั้นพึงกล่าวกับทูตนั้นอย่างนี้ว่า “พวกอาตมารับทรัพย์เป็นค่าจิวรไม่ได้ รับเฉพาะจิวรที่สมควรตามกาล” ถ้าทูตนั้นพึงกล่าวกับภิกษุนั้นอย่างนี้ว่า “ก็มีใครผู้เป็นไวยาวัจกรของท่านบ้างไหม” ภิกษุผู้ต้องการจิวรพึงแสดงคนวัดหรืออุบาสกให้เป็นไวยาวัจกรว่า “ผู้นี้เป็นไวยาวัจกรของภิกษุทั้งหลาย” ถ้าทูตตกลงกับไวยาวัจกรแล้วเข้าไปหาภิกษุนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า “ข้าพเจ้าตกลงกับคนที่ท่านแนะนำว่าเป็นไวยาวัจกรแล้ว ท่านจงไปหาในเวลาอันสมควร เขาจะนิมนต์ท่านให้ครองจิวร” ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุต้องการจิวรพึงเข้าไปหาไวยาวัจกรแล้วทวงหรือเตือน ๒-๓ ครั้งว่า “อาตมาต้องการจิวร” เมื่อทวงหรือเตือน ๒-๓ ครั้ง ให้เขาจัดจิวรสำเร็จได้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่สำเร็จ พึงไปยืนแสดงตนนิ่งๆ ถึง ๔ ครั้ง ๕ ครั้ง หรือ ๖ ครั้ง เป็นอย่างมาก เมื่อยืนแสดงตนนิ่งๆ ถึง ๔ ครั้ง ๕ ครั้ง หรือ ๖ ครั้ง เป็นอย่างมากแล้ว ให้เขาจัดจิวรสำเร็จได้ นั้นเป็นการดี ถ้าพยายามเกินกว่านั้น ให้เขาจัดจิวรสำเร็จได้ ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์ ถ้าไม่สำเร็จ พึงไปเองหรือส่งทูตไปในสำนักที่เขาส่งทรัพย์เป็น

ค่าจีวรมา กล่าวว่า “ทรัพย์สินเป็นค่าจีวรที่ท่านส่งไปเจาะจงภิกษุรูปใด ไม่ได้อำนาจประโยชน์อะไรแก่ภิกษุรูปนั้นเลย ท่านจงทวงทรัพย์สินของท่านคืนมา ทรัพย์สินของท่านอย่าเสียหายเลย” นี่เป็นการทำที่สมควรในเรื่องนั้น

จีวรวรรคที่ ๑ จบ

๔.๒. โกถียวรรค

๑๑. ก็ ภิกษุใดใช้ให้ทำสันถัตตผสมโยใหม่ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

๑๒. ก็ ภิกษุใดใช้ให้ทำสันถัตตขนเจียมด้าล้วน ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

๑๓. ก็ ภิกษุผู้ใช้ให้ทำสันถัตตีใหม่ ฟังเอาขนเจียมด้าล้วน ๒ ส่วน ขนเจียมขาวเป็นส่วนที่ ๓ ขนเจียมแดงเป็นส่วนที่ ๔ ถ้าเธอไม่เอาขนเจียมด้าล้วน ๒ ส่วน ขนเจียมขาวเป็นส่วนที่ ๓ ขนเจียมแดงเป็นส่วนที่ ๔ แล้วให้ทำสันถัตตีใหม่ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

๑๔. ก็ ภิกษุผู้ใช้ให้ทำสันถัตตีใหม่แล้วฟังใช้สอยให้ได้ ๖ ปี ถ้าต่ำกว่า ๖ ปี เธอจะสละหรือไม่สละสันถัตตนั้นก็ตาม ใช้ให้ทำสันถัตตีอื่นใหม่ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

๑๕. ก็ ภิกษุผู้ใช้ให้ทำสันถัตตรองนั่ง ฟังเอาสันถัตเก่า ๑ คีบสุคต โดยรอบมาปนเพื่อทำให้เสียสี ถ้าไม่เอาสันถัตเก่า ๑ คีบสุคตโดยรอบมาปนใช้ให้ทำสันถัตตรองนั่งใหม่ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

๑๖. ก็ ขนเจียมเกิดขึ้นแก่ภิกษุผู้เดินทางไกล ภิกษุต้องการก็พึงรับได้ ครั้นรับแล้ว เมื่อไม่มีคนนำไปให้ พึงนำไปเองตลอดระยะ ๓ โยชน์ เป็นอย่างมาก ถ้าเมื่อไม่มีคนนำไปให้ นำไปไกลกว่านั้น ต้องอาบัติ

นิสัคคียปาจิตตีย์

๑๗. ก็ ภิกษุใดใช้ภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติให้ซัก ให้ย้อม หรือให้สาข
ชนเจียม ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์

๑๘. ก็ ภิกษุใดรับหรือใช้ให้ผู้อื่นรับทองและเงิน หรือยินดีทองและ
เงินที่เขาเก็บไว้ให้ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์

๑๙. ก็ ภิกษุใดทำการแลกเปลี่ยนกันด้วยรูปะชนิดต่างๆ ต้อง
อาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์

๒๐. ก็ ภิกษุใดทำการซื้อขายมีประการต่างๆ ต้องอาบัตินิสัคคีย
ปาจิตตีย์

โกถียวรรคที่ ๒ จบ

๔.๓. ปัตตวรรค

๒๑. ภิกษุพึงทรงอดิเรกบาตรไว้ได้ ๑๐ วันเป็นอย่างมาก ให้เกิน
กำหนดนั้นไป ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์

๒๒. ก็ ภิกษุใดมีบาตรที่มีรอยซ่อมหย่อนกว่า ๕ แห่ง ขอบาตร
ใหม่ใบอื่น ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์ ภิกษุนั้นพึงสละบาตรใบนั้นใน
ภิกษุบริษัท บาตรใบสุดท้ายอันภิกษุบริษัทนั้นพึงมอบให้ภิกษุนั้นด้วย
สั่งว่า “ภิกษุ บาตรนี้เป็นของเธอ พึงใช้จนกว่าจะแตก” นี่เป็นการทำที่
สมควรในเรื่องนั้น

๒๓. ก็ เกสัชใดควรลิมสำหรับภิกษุผู้เป็นไข้ คือ เนยใส เนยข้น
น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ภิกษุรับประเคนเกสัชนั้นแล้วเก็บไว้ฉันได้ ๗ วัน
เป็นอย่างมาก ให้เกินกำหนดนั้นไป ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์

๒๔. ภิกษุรู้ว่า “ฤดูร้อนยังเหลืออีก ๑ เดือน” พึงแสวงหาจีวรคือ

ผ้าอาบน้ำฝนได้ รู้ว่า “ฤดูร้อนยังเหลืออีกกึ่งเดือน” พึ่งทำนุ่งได้ ถ้ารู้ว่า “ยังไม่ถึงเดือนสุดท้ายแห่งฤดูร้อน” พึ่งแสวงหาจีวรคือผ้าอาบน้ำฝน รู้ว่า “ยังไม่ถึงกึ่งเดือนสุดท้ายแห่งฤดูร้อน” ทำนุ่ง ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

๒๕. ก็ ภิกษุใดให้จีวรแก่ภิกษุเองแล้วโกรธ ไม่พอใจ ซึ่งเอามาหรือใช้ให้ซึ่งเอามา ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

๒๖. ก็ ภิกษุใดออกปากขอด้วยตนเองแล้วใช้ช่างหูกให้ทอจีวร ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

๒๗. ก็ คฤหัสถ์ชายหรือคฤหัสถ์หญิงผู้ไม่ใช่ญาติ ลังช่างหูกให้ทอจีวรเจาะจงภิกษุ ถ้าภิกษุนั้นเขาไม่ได้พิจารณาไว้ก่อน เข้าไปหาช่างหูกแล้วกำหนดชนิดจีวรในสำนักของเขาว่า “ท่าน จีวรผืนนี้เขาให้ทอเจาะจงอาตมา ท่านจงทำให้ยาว ท่านจงทำให้กว้าง ให้เนื้อแน่น ชึ่งให้ดี ทอให้ดี สางให้ดี และกรีดให้ดี เอาเถอะ อาตมาจะให้ของเล็กน้อยเป็นรางวัลแก่ท่าน” ครั้นกล่าวอย่างนี้แล้ว ถ้าภิกษุนั้นให้ของเล็กน้อยเป็นรางวัลโดยที่สุดแม้แต่อาหารบิณฑบาต ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

๒๘. ก็ เมื่อยังเหลืออีก ๑๐ วันจึงจะถึงวันเพ็ญเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันครบไตรมาส อัจเจกจีวรเกิดขึ้นแก่ภิกษุ ภิกษุรู้อยู่ว่าเป็นอัจเจกจีวร พึ่งรับไว้ ครั้นรับไว้แล้วควรเก็บไว้ได้ชั่วสมัยที่เป็นจีวรกาล ถ้าเก็บไว้เกินกำหนดนั้น ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

๒๙. ก็ ภิกษุจำพรรษาแล้วหวังจะอยู่ในเสนาสนะป่าที่รู้กันว่าน่าหวาดระแวง มีภัยน่ากลัวเช่นนั้น จนถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒ พึ่งเก็บไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งไว้ในละแวกบ้านได้ และภิกษุนั้นควรมีปัจจัยบางอย่างเพื่อการอยู่ปราศจากจีวรนั้น ภิกษุนั้นพึงอยู่ปราศจากจีวรนั้นได้ ๖ คืบเป็นอย่างมาก ถ้าอยู่ปราศเกินกว่ากำหนดนั้น ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

เว้นไว้แต่ภิกษุผู้ได้รับสมมติ

๓๐. ก็ ภิกษุใดรู้อยู่ น้อมลาภที่เขา น้อมไว้เป็นของจะถวายสงฆ์มา เพื่อตน ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย

โกถียวรรคที่ ๒ จบ

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อนิสัคคียปาจิตติย ๓๐ ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดง แล้วแล ข้าพเจ้าขอถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น ท่านเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒ ท่านเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓ ท่านเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านั้นแล้ว เพราะฉะนั้นจึงนี้ ข้าพเจ้าทรงความนั้นไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อาบัตินิสัคคียปาจิตติย จบ

๕. สุทธิกปาจิตติย ๙๒

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อนิสัคคียปาจิตติย ๙๒ นี้แล มีสู่อุทเทศดังนี้

๑. มุสาวาทวรรค

๑. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะกล่าวเท็จทั้งที่รู้
๒. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะกล่าวเสียดลี
๓. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะส่อเสียดภิกษุ
๔. ก็ ภิกษุใดสอนอนุสัมบันให้กล่าวธรรมเป็นบทๆ ต้องอาบัติปาจิตติย

๕. อนึ่ง ภิกษุใดนอนร่วมกันกับอนุสัมบันเกิน ๒-๓ คืบ ต้องอาบัติปาจิตติย

๖. ก็ ภิกษุใดนอนรวมกันกับมาตุคาม ต้องอาบัติปาจิตติย
๗. ก็ ภิกษุใดแสดงธรรมแก่มาตุคามเกิน ๕-๖ คำ ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่มีบุรุษรู้เพียงสาอยู่
๘. ก็ ภิกษุใดบอกอุตตริมนุสสรธรรมที่มีจริงแก่นุปสัมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย
๙. ก็ ภิกษุใดบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่นุปสัมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่ภิกษุได้รับสมมติ
๑๐. ก็ ภิกษุใดขุด หรือใช้ให้ขุดซึ่งดิน ต้องอาบัติปาจิตติย
มุสาวาทวรรคที่ ๑ จบ

๒. ภูตคามวรรค

๑๑. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะพราภูกภูตคาม
๑๒. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะนำเอาเรื่องอื่นมากล่าวกลบเกลื่อน อันทำสงฆ์ให้ลำบาก
๑๓. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะกล่าวให้ผู้อื่นฟังโทษ โดยบ่นว่า
๑๔. ก็ ภิกษุใดวางไว้ หรือใช้ให้วางไว้ซึ่งเสนาสนะ คือ เตียง ตั่ง พุก หรือเก้าอี้ของสงฆ์ในที่กลางแจ้ง เมื่อจะจากไปไม่เก็บ หรือไม่ใช้ให้เก็บเสนาสนะนั้น หรือไม่บอกมอบหมาย ไปเสีย ต้องอาบัติปาจิตติย
๑๕. ก็ ภิกษุใดปูหรือใช้ให้ปูที่นอนในวิหารของสงฆ์ เมื่อจะจากไปไม่เก็บหรือไม่ใช้ให้เก็บที่นอนนั้น หรือไม่บอกมอบหมาย ไปเสีย ต้องอาบัติปาจิตติย
๑๖. ก็ ภิกษุใดรู้อยู่ เข้าไปนอนแทรกแซงภิกษุผู้เข้าไปอยู่ในวิหาร

ของสงฆ์ก่อนด้วยประสงค์ว่า “ท่านมีความคับใจก็จักจากไปเอง” ประสงค์เพียงเท่านั้นไม่มีอะไรอื่น ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๑๗. ก็ ภิกษุใดโกรธ ไม่พอใจ จุดลาก หรือใช้ให้จุดลากภิกษุออกจากวิหารของสงฆ์ ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๑๘. ก็ ภิกษุใดนั่งหรือนอน บนเตียงหรือบนตั่งอันมีเท้าเสียบบนกุฏิชั้นลอยในวิหารของสงฆ์ ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๑๙. ก็ภิกษุจะสร้างวิหารหลังใหญ่ จะติดตั้งบานประตูโกถ้วงกบประตู และตบแต่งหน้าต่าง ควรยืนในที่ที่ปราศจากของเขียว ดำเนินการมุงหลังคาได้ ๒-๓ ชั้น ถ้าเธอดำเนินการเกินกว่านั้น แม้จะยืนในที่ที่ปราศจากของเขียว ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๒๐. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ว่ามีสิ่งมีชีวิต รดหรือใช้ให้รดหญ้าหรือดิน ต้องอาบัติปาจิตตีย์

ภูตคามวรรคที่ ๒ จบ

๓. โฉวาทวรรค

๒๑. ก็ ภิกษุใดไม่ได้รับแต่งตั้ง ฟังสั่งสอนภิกษุณีทั้งหลาย ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๒๒. ถ้าภิกษุแม่ได้รับการแต่งตั้งแล้ว เมื่อดวงอาทิตย์อัสดงแล้วยังสั่งสอนภิกษุณีทั้งหลายอยู่ ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๒๓. อนึ่ง ภิกษุใดเข้าไปในสำนักภิกษุณีแล้วสั่งสอนภิกษุณีทั้งหลายนอกสมัย ต้องอาบัติปาจิตตีย์ สมัยในข้อนั้น คือ ภิกษุณีเป็นไข้ นี่เป็นสมัยในข้อนั้น

๒๔. ก็ ภิกษุใดกล่าวอย่างนี้ว่า “ภิกษุ(ผู้เป็นเถระ)ทั้งหลาย สั่งสอนภิกษุณีทั้งหลายเพราะเห็นแก่อามิส” ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๒๕. อนึ่ง ภิกษุใดให้จีวรแก่ภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยนกัน

๒๖. ก็ ภิกษุใดเย็บหรือใช้ให้เย็บจีวรให้ภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติ ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๒๗. อนึ่ง ภิกษุใดชักชวนกันเดินทางไกลร่วมกันกับภิกษุณี โดยที่ สุดแม้ชั่วละแวกหมู่บ้านหนึ่ง นอกสมัย ต้องอาบัติปาจิตตีย์ สมัยในข้อ นั้น คือ เป็นหนทางที่จะพึงไปด้วยกองเกวียน ที่รู้กันว่าน่าหวาดระแวง มีภัยน่ากลัว นี่เป็นสมัยในข้อนั้น

๒๘. อนึ่ง ภิกษุใดชักชวนภิกษุณีโดยสารเรือลำเดียวกัน ไปทวน น้ำก็ตาม ไปตามน้ำก็ตาม ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ข้ามฟาก

๒๙. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ ฉันทิณทบาตที่ภิกษุณีแนะนำให้จัดเตรียม ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ภัตตาหารที่คฤหัสถ์ปรารภไว้ก่อน

๓๐. ก็ ภิกษุใดนั่งในที่ลับกับภิกษุณีสองต่อสอง ต้องอาบัติปาจิตตีย์

โอวาทวรรคที่ ๓ จบ

๔. โภชนวรรค

๓๑. ภิกษุไม่เป็นไข้ พึงอยู่ฉันทิณทบาตในที่พักแรมได้มือเดียว ถ้า ฉันทิณทกว่านั้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์

๓๒. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ เพราะฉันทิณทโภชนะนอกสมัย สมัย ในข้อนั้น คือ (๑) สมัยที่เป็นไข้ (๒) สมัยที่ถวายเป็นจีวร (๓) สมัยที่ทำ จีวร (๔) สมัยที่เดินทางไกล (๕) สมัยที่โดยสารเรือ (๖) มหาสมัย (๗) สมัยที่เป็นภัตตาหารของสมณะ นี่เป็นสมัยในข้อนั้น

๓๓. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตตีย์ เพราะฉันทิณทโภชนะนอกสมัย สมัยในข้อนั้น คือ (๑) สมัยที่เป็นไข้ (๒) สมัยที่ถวายเป็นจีวร (๓) สมัย

ที่ทำจิรวร นี้เป็นสมัยในข้อนั้น

๓๔. ก็ ทายกนำขนมหรือข้าวตุ มาปวารณาภิกษุผู้เข้าไปถึงตระกูล ภิกษุผู้ต้องการพึงรับได้เต็ม ๒-๓ บาตร ถ้ารับเกินกว่านั้น ต้องอาบัติ ปาจิตติย ๓ ครั้งรับเต็ม ๒-๓ บาตรแล้ว เมื่อนำออกจากที่นั้นแล้วพึงแบ่ง ปันกับภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นการทำที่สมควรในเรื่องนั้น

๓๕. อนึ่ง ภิกษุใดฉันแล้ว บอกห้ามภักตอาหารแล้ว เคี้ยวของเคี้ยว หรือฉันของฉันที่ไม่เป็นเดน ต้องอาบัติปาจิตติย

๓๖. ก็ ภิกษุใดรู้อยู่ แต่ต้องการจะจับผิด นำของเคี้ยวหรือของฉัน ที่ไม่เป็นเดนไปปวารณาภิกษุผู้ฉันแล้วบอกห้ามภักตอาหารแล้ว โดยกล่าว ราบเร้าว่า “นิมนต์เถิดขอรับ ท่านจงเคี้ยวหรือจงฉันก็ได้” เมื่อเธอฉันแล้ว ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตติย

๓๗. ก็ ภิกษุใดเคี้ยวของเคี้ยว หรือฉันของฉันในเวลาวิกาล ต้อง อาบัติปาจิตติย

๓๘. ก็ ภิกษุใดเคี้ยวของเคี้ยวหรือฉันของฉันที่เก็บสะสมไว้ ต้อง อาบัติปาจิตติย

๓๙. อนึ่ง ภิกษุใดไม่เป็นไข้ ออกปากขอโภชนะอันประณีตเช่น นี้ คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ปลา เนื้อ นมสด นมถ่ม มาเพื่อตนแล้วฉัน ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๐. อนึ่ง ภิกษุใดกินอาหารที่ยังไม่มีผู้ถวายให้ล่วงลำคอ นอก จากน้ำและไม้ชำระฟัน ต้องอาบัติปาจิตติย

โภชนวรรคที่ ๔ จบ

๕. อเจลกวรรค

๔๑. ก็ ภิกษุใดให้ของเคี้ยวหรือของฉันแก่อเจลก ปริพาชก หรือ

ปริพาชิกา ด้วยมือตน ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๒. ก็ ภิกษุใดกล่าวชักชวนภิกษุว่า “ท่านจงมาเถิด พวกเราจะไป บิณฑบาตในหมู่บ้านหรือในนิคม” แล้วให้ทายกถวายหรือไม่ให้ทายก ถวายแก่เธอแล้วนิมนต์กลับด้วยกล่าวว่า “ท่านจงกลับไปเถิด พุดหรื นิ่งกับท่านไม่ทำให้เราสบาย เราพุดหรืนิ่งคนเดียวสบายกว่า” มีเหตุผล เพียงเท่านั้น ไม่มีอะไรอื่น ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๓. ก็ ภิกษุใดเข้าไปนั่งแทรกแซงในตระกูลที่มีคน ๒ คน (สามี กับภรรยา) ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๔. ก็ ภิกษุใดนั่งบนอาสนะที่กำบังในที่ลับกับมาตุคาม ต้องอาบัติ ปาจิตติย

๔๕. ก็ ภิกษุใดนั่งในที่ลับกับมาตุคามสองต่อสอง ต้องอาบัติ ปาจิตติย

๔๖. อนึ่ง ภิกษุใดรับนิมนต์ไว้แล้ว มีภัตตาหารอยู่แล้ว ไม่บอกลา ภิกษุที่มีอยู่เที่ยวสัญจรไปในตระกูลทั้งหลายก่อนเวลาฉันภัตตาหาร หรือ หลังเวลาฉันภัตตาหาร นอกสมัย ต้องอาบัติปาจิตติย สมัยในข้อนั้น คือ (๑) สมัยที่ถวายจีวร (๒) สมัยที่ทำจีวร นี่เป็นสมัยในข้อนั้น

๔๗. ภิกษุไม่เป็นไข้ ฟังยินดีการปวารณาด้วยปัจจัยเพียง ๔ เดือน เว้นไว้แต่ปวารณาอีก เว้นไว้แต่ปวารณาเป็นนิตย ถ้ายินดีเกินกว่ากำหนด นั้น ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๘. อนึ่ง ภิกษุใดไปดูกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบ นอกจากมี เหตุผลที่สมควร ต้องอาบัติปาจิตติย

๔๙. ก็ เมื่อภิกษุมีเหตุผลจำเป็นต้องไปในกองทัพ ภิกษุนั้นพึงพัก แรมอยู่ในกองทัพได้เพียง ๒-๓ คืน ถ้าพักแรมอยู่เกินกำหนดนั้น ต้อง

อาบัติปาจิตติย

๕๐. ถ้าภิกษุพักอยู่ในกองทัพ ๒-๓ คืน เทียวไปในสนามรบก็ดี ที่พักกำลังพลก็ดี ที่จัดขบวนทัพก็ดี ไปดูกองทัพที่จัดเป็นขบวนแล้วก็ดี ต้องอาบัติปาจิตติย

อเจลกวรรคที่ ๕ จบ

๖. สุราปานวรรค

๕๑. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะดื่มสุราและเมรัย
๕๒. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะใช้น้ำมือจี้
๕๓. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะเล่นในน้ำ
๕๔. ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย เพราะไม่เอื้อเฟื้อ
๕๕. ภิกษุใดทำให้ภิกษุตกใจ ต้องอาบัติปาจิตติย
๕๖. อนึ่ง ภิกษุใดไม่เป็นไข้ ต้องการผิงไฟ ก่อหรือใช้ให้ก่อไฟ ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่มีเหตุผลที่สมควร
๕๗. นึ่ง ภิกษุใด ยังไม่ถึงครึ่งเดือน อาบน้ำ ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่ในสมัย สมัยในช้อนั้น คือ (๑) ท้ายฤดูร้อน ๑ เดือนครึ่ง และเดือนแรกแห่งฤดูฝน รวมเป็น ๒ เดือนครึ่ง เป็นสมัยที่ร้อน เป็นสมัยที่อบอ้าว (๒) สมัยที่เป็นไข้ (๓) สมัยที่ทำงาน (๔) สมัยที่เดินทางไกล (๕) สมัยที่มีอายุผู้่น นี้เป็นสมัยในช้อนั้น
๕๘. ก็ ภิกษุได้จีวรใหม่ ฟิงใช้วัตถุที่ทำให้เสียสี ๓ ชนิดอย่างใดอย่างหนึ่งคือ สีเขียว สีตม หรือสีดำคล้ำ มาทำให้เสียสี ถ้าภิกษุไม่ใช้วัตถุที่ทำให้เสียสี ๓ ชนิด อย่างใดอย่างหนึ่ง มาทำให้เสียสี ใช้สอยจีวรใหม่ ต้องอาบัติปาจิตติย
๕๙. ก็ ภิกษุใดวิกัปจีวรด้วยตนเองแก่ภิกษุ หรือแก่ภิกษุณี หรือ

แก่สิกขมานา หรือแก่สามเณร หรือแก่สามเณรี แล้วใช้สอยจีวรที่ยังมิได้ปัจจุทรรณ ต้องอาบัติปาจิตติย์

๖๐. ก็ ภิกษุใดเอาบาตร จีวร ผ้าปูนั่ง ก่องเข็ม หรือประคดเอวของภิกษุไปซ่อน ใช้ให้เอาไปซ่อน โดยที่ สุดแม้มุ่งจะล้อเล่น ต้องอาบัติปาจิตติย์

สุราปานวรรคที่ ๖ จบ

๗. สัปปานกวรรค

๖๑. ก็ ภิกษุใดจงใจปลงชีวิตสัตว์ ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๒. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ว่ามีสัตว์มีชีวิต ก็ยังบริโภค ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๓. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ รื้อฟันอิภรณ์ที่ตัดสินไปแล้วอย่างถูกต้อง เพื่อพิจารณาใหม่ ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๔. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ ปกปิดอาบัติชั่วหยาบของภิกษุ ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๕. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ อุปสมบทให้บุคคลผู้มีอายุหย่อนกว่า ๒๐ ปี บุคคลนั้นไม่เป็นอันอุปสมบท และภิกษุเหล่านั้นควรถูกตำหนิ ภิกษุนั้น ต้องอาบัติปาจิตติย์เพราะเหตุนี้
๖๖. ก็ ภิกษุใดรู้ยู่ ชักชวนกันเดินทางไกลร่วมกันกับกลุ่มพ่อค้า เกวียนผู้เป็นโจร โดยที่ สุดแม้ชั่วละแวกหมู่บ้านหนึ่ง ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๗. ก็ ภิกษุใดชักชวนกันเดินทางไกลร่วมกันกับมาตุคาม โดยที่ สุดแม้ชั่วละแวกหมู่บ้านหนึ่ง ต้องอาบัติปาจิตติย์
๖๘. ก็ ภิกษุใดกล่าวอย่างนี้ว่า “เรารู้ทั่วถึงธรรมที่พระผู้มีพระภาค

ทรงแสดงแล้ว จนกระทั่งว่าธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่าเป็นธรรมก่อนอันตราย ก็หาสามารถก่อนอันตรายแก่ผู้ชองเสพอัจฉริยะ” ภิกษุเหล่านั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ว่า “ท่านอย่าได้กล่าวอย่างนี้ อย่ากล่าวต่อพระผู้มีพระภาค การกล่าวต่อพระผู้มีพระภาคไม่ดีเลย เพราะพระผู้มีพระภาคไม่ได้ตรัสอย่างนั้น ท่าน พระผู้มีพระภาคตรัสธรรมที่ก่อนอันตรายว่าเป็นธรรมก่อนอันตรายไว้โดยประการต่างๆ และธรรมเหล่านั้นก็สามารถก่อนอันตรายแก่ผู้ชองเสพอัจฉริยะ” ภิกษุเหล่านั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างนี้ ก็ยังยืนยงอยู่อย่างนั้น ภิกษุเหล่านั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมณุภาสน์จนครบ ๓ ครั้ง เพื่อให้สละทิฏฐินั้น ถ้าเธอกำลังถูกสวดสมณุภาสน์กว่าจะครบ ๓ ครั้ง สละทิฏฐินั้นได้ นั่นเป็นการดี ถ้าไม่สละ ต้องอาบัติปาจิตติย

๖๙. ก็ ภิกษุใดรู้อยู่ ก็ยังคบหา อยู่ร่วม หรือนอนร่วมกับภิกษุผู้กล่าวต่ออย่างนั้น ผู้ที่สงฆ์ยังมีได้ทำกรรมอันสมควร ยังไม่ยอมสละทิฏฐินั้น ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๐. ถ้าสมณุกเทศกล่าวอย่างนี้ว่า “เรารู้ทั่วถึงธรรมที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงแล้ว จนกระทั่งว่าธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่าเป็นธรรมก่อนอันตรายก็หาสามารถก่อนอันตรายแก่ผู้ชองเสพอัจฉริยะ” สมณุกเทศนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวตักเตือนว่า “เธออย่าได้กล่าวอย่างนี้ อย่ากล่าวต่อพระผู้มีพระภาค การกล่าวต่อพระผู้มีพระภาคไม่ดีเลย เพราะพระผู้มีพระภาคไม่ได้ตรัสอย่างนั้น สมณุกเทศ พระผู้มีพระภาคตรัสธรรมที่ก่อนอันตรายว่าเป็นธรรมก่อนอันตรายไว้โดยประการต่างๆ และธรรมเหล่านั้นก็สามารถก่อนอันตรายให้แก่ผู้ชองเสพอัจฉริยะ” สมณุกเทศนั้นอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างนี้ ก็ยังคงยืนยงอยู่อย่างนั้น สมณุกเทศนั้นอันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวตักเตือนว่า

“สมณทูทเทศ ตั้งแต่วันนี้เธอไม่พึงอ้างพระผู้มีพระภาคว่าเป็นศาสดา และ เธอจะไม่มี การนอนร่วมกัน ๒-๓ คืบกับภิกษุทั้งหลายเหมือนสมณทูทเทศ เหล่าอื่นได้ เธอจงไปที่อื่น เธอจงไปให้พ้น” ก็ ภิกษุได้รู้ อยู่ ก็ยังปลอบ โยณสมณทูทเทศผู้ถูกสงฆ์นาสนะแล้วอย่างนั้น ใช้เธอให้อุปัฏฐาก คบหา หรือนอนร่วม ต้องอาบัติปาจิตติย

สัปปาณกวรรคที่ ๗ จบ

๘. สหัมมิกวรรค

๗๑. ก็ ภิกษุใดอันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวตักเตือนโดยชอบธรรม กล่าวอย่างนี้ว่า “กระผมจะยังไม่ศึกษาในสิกขาบทนี้ จนกว่าจะได้ สอบถามภิกษุรูปอื่น ผู้ฉลาด ผู้เป็นวินัยธร” ต้องอาบัติปาจิตติย ภิกษุ ทั้งหลาย ภิกษุผู้ศึกษาพึงรู้ พึงสอบถาม พึงพิจารณา นี่เป็นการทำที่ สมควรในเรื่องนั้น

๗๒. ก็ ภิกษุใด เมื่อมีผู้ยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงอยู่ กล่าวอย่างนี้ว่า “สิกขาบทเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ยกขึ้นแสดงเหล่านี้ จะมีประโยชน์อะไร ย่อม เป็นไปเพื่อความรำคาญ เพื่อความลำบาก เพื่อความยุ่งยาก” ต้องอาบัติ ปาจิตติย เพราะดูหมิ่นสิกขาบท

๗๓. ก็ ภิกษุใด เมื่อภิกษุยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงอยู่ทุกกึ่งเดือน กล่าวอย่างนี้ว่า “กระผมเพิ่งทราบเดี๋ยวนี้เองว่า ‘ทราบ ว่า ธรรมแม้นี้มา ในพระสูตร อยู่ในพระสูตร มีการยกขึ้นแสดงทุกกึ่งเดือน’” ถ้าภิกษุเหล่า อื่นจำภิกษุนั้นได้ว่า “เมื่อภิกษุยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงอยู่ ภิกษุนั้นเคยนั่งอยู่ ๒-๓ ครั้งมาแล้ว ไม่จำต้องกล่าวถึงมากครั้งยิ่งกว่า” ภิกษุนั้นย่อมไม่พ้น เพราะความไม่รู้ แต่ภิกษุนั้นจะต้องอาบัติใดเพราะประพฤตินี้ไม่เหมาะสม นั้น พึงปรับอาบัตินั้นตามธรรม และพึงยกโมหาโรปนกรรมขึ้นมาปรับ เพิ่มให้ยิ่งขึ้นไปอีกว่า “ท่าน ไม่ใช่ลาภของท่าน ท่านได้ไม่ดี ที่เมื่อภิกษุ

ยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงอยู่ ท่านไม่ใส่ใจฟังให้สำเร็จประโยชน์ด้วยดี” ต้องอาบัติปาจิตติย เพราะแสรังทำผู้อื่นให้หลงนั้น

๗๔. ก็ ภิกษุใดโกรธ ไม่พอใจ ทำร้ายภิกษุ ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๕. ก็ ภิกษุใดโกรธ ไม่พอใจ เงื่อหอกคือฝ่ามือให้ภิกษุ ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๖. ก็ ภิกษุใดใส่ความภิกษุด้วยอาบัติสังฆาทิเสสที่ไม่มีมูล ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๗. ก็ ภิกษุใดจงใจก่อความรำคาญให้แก่ภิกษุด้วยหวังว่า “เธอจักไม่มีความสุขแม้ชั่วครู่ด้วยอุบายนี้” ประสงค์เพียงเท่านั้น ไม่มีอะไรอื่น ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๘. ก็ ภิกษุใดยื่นแอบฟังภิกษุผู้บาดหมาง ทะเลาะ วิวาทกัน ด้วยตั้งใจว่า “เราจะฟังคำที่ภิกษุพวกนี้กล่าว” ประสงค์เพียงเท่านั้น ไม่มีอะไรอื่น ต้องอาบัติปาจิตติย

๗๙. ก็ ภิกษุใดให้ฉันทะเพื่อกรรมที่ทำถูกต้องแล้ว กลับติเตียนในภายหลัง ต้องอาบัติปาจิตติย

๘๐. ก็ ภิกษุใด เมื่อยังมีเรื่องที่ต้องวินิจฉัยในสงฆ์ ไม่ให้ฉันทะแล้ว ลุกจากอาสนะหลีกไป ต้องอาบัติปาจิตติย

๘๑. ก็ ภิกษุใดร่วมกับสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกัน ให้จิวรไปแล้วกลับติเตียนในภายหลังว่า “พวกภิกษุน้อมลามกที่เป็นของสงฆ์ไปตามความคุ่นเคยกัน” ต้องอาบัติปาจิตติย

๘๒. ก็ ภิกษุใดรู้อยู่ น้อมลามกที่เขา น้อมไว้เป็นของจะถวายสงฆ์ไปเพื่อบุคคล ต้องอาบัติปาจิตติย

๕. รตนวารค

๘๓. ก็ ภิกษุใดไม่ได้รับแจ้งล่วงหน้า ก้าวล่วงกรณีประตู่เข้าไปในตำแหน่งที่บรรทมของพระราชาผู้เป็นกษัตริย์ที่ได้รับมูรธาภิเษกแล้ว ที่พระราชายังไม่เสด็จออก ที่พระมเหสียังไม่เสด็จออก ต้องอาบัติปาจิตติย

๘๔. อนึ่ง ภิกษุใดเก็บหรือใช้ให้เก็บรัตนะหรือของที่สมมติว่าเป็นรัตนะ ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่ในอารามหรือในที่พัก อนึ่ง ภิกษุพึงเก็บหรือใช้ให้เก็บรัตนะหรือของที่สมมติว่าเป็นรัตนะในอารามหรือในที่พักแล้วรักษาไว้ด้วยตั้งใจว่า “เจ้าของจะรับคืนไป” นี่เป็นการทำที่สมควรในเรื่องนั้น

๘๕. อนึ่ง ภิกษุใดไม่บอกลาภิกษุที่มีอยู่แล้ว เข้าหมู่บ้านในเวลาวิกาล ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่มีเหตุจำเป็นรีบด่วนที่สมควร

๘๖. ก็ ภิกษุใดทำกล่องเข็มด้วยกระดูก ด้วยงา หรือด้วยเขา ต้องอาบัติปาจิตติยที่ชื่อว่าเกณฑกะ (ต้องทุบทำลาย)

๘๗. ก็ ภิกษุผู้จะทำเตียงหรือตั้งใหม่ พึงทำให้มีเท้าเพียง ๘ นิ้ว โดยนิ้วสุด นับแต่แม่แคร่ลงมา ทำให้เกินกว่ากำหนดนั้น ต้องอาบัติปาจิตติย ที่ชื่อว่าเจณฑกะ (ต้องตัดให้ได้ขนาด)

๘๘. ก็ ภิกษุใดทำเตียง หรือตั้งหุ้มนอน ต้องอาบัติปาจิตติย ที่ชื่อว่าอุททาลนกะ (ต้องรื้อออก)

๘๙. อนึ่ง ภิกษุผู้จะทำผ้ารองนั่ง พึงทำให้ได้ขนาด ขนาดในข้อนี้ คือ ยาว ๒ คืบ กว้างคืบครึ่ง ชายคืบหนึ่ง โดยคืบสุด ทำให้เกินขนาดนั้น ต้องอาบัติปาจิตติยที่ชื่อว่าเจณฑกะ (ต้องตัดให้ได้ขนาด)

๙๐. ก็ ภิกษุผู้ทำผ้าปิดฝี ต้องทำให้ได้ขนาด ขนาดในข้อนี้ คือ ยาว ๔ คืบ กว้าง ๒ คืบ โดยคืบสุด ทำให้เกินขนาดนั้น ต้องอาบัติ

ปาจิตติยที่ชื่อว่าเจทนกะ (ต้องตัดให้ได้ขนาด)

๙๑. ก็ ภิกษุผู้จะทำผ้าอาบน้ำฝน พึงทำให้ได้ขนาด ขนาดในข้อนั้น คือ ยาว ๖ คืบ กว้าง ๒ คืบครึ่ง โดยคืบสุด ทำให้เกินขนาดนั้น ต้อง อาบัติปาจิตติยที่ชื่อว่าเจทนกะ (ต้องตัดออกให้ได้ขนาด)

๙๒. ก็ ภิกษุทำจีวรมีขนาดเท่ากับสุดจีวร หรือใหญ่กว่า ต้อง อาบัติปาจิตติยที่ชื่อว่าเจทนกะ (ต้องตัดให้ได้ขนาด) ขนาดเท่าสุดจีวรของสุดมาตราในข้อนั้น คือ ยาว ๙ คืบ กว้าง ๖ คืบ โดยคืบสุด นี้เป็นขนาดเท่าสุดจีวรของสุดมาตรา

รัตนวรรคที่ ๙ จบ

ท่านทั้งหลาย อาบัติปาจิตติย ๙๒ ข้าพเจ้าได้ยกขึ้นแสดงแล้วแล ข้าพเจ้าขอลามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านี้ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านี้แล้ว เพราะฉะนั้นจึงนี้ ข้าพเจ้าทรงความนั้นไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อาบัติสุทธิกปาจิตติย จบ

๖. ปาฏิเทศนียะ ๔

ผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมชื่อปาฏิเทศนีย ๔ นี้แล มาสู่อุทเทศดังนี้

๑. ก็ ภิกษุใดรับของเคี้ยวหรือของฉันด้วยมือตนเองจากมือของภิกษุณีผู้ไม่ใช่ญาติผู้เข้าไปในละแวกบ้าน เคี้ยวหรือฉัน ภิกษุนั้นพึงแสดงคินว่า “ท่าน กระทบต้องอาบัติปาฏิเทศนียะ เป็นอาบัติที่น่าตำหนิ ไม่เป็นลัปปายะ กระทบขอแสดงคินอาบัตินั้น”

๒. ก็ ภิกษุรับนิมนต์ฉันในตระกูล ถ้าภิกษุณีมายื่นบงการในที่นั้นว่า “พวกท่านจงถวายแกงที่นี้ ถวายข้าวสุกที่นี้” ภิกษุเหล่านั้นพึงไล่ภิกษุณีนั้นออกไป ด้วยกล่าวว่า “น้องหญิง เธอจงหลีกไปตราบเท่าที่ภิกษุทั้งหลายยังฉันอยู่” ถ้าไม่มีภิกษุแม่รูปหนึ่งว่ากล่าวเพื่อจะไล่ภิกษุณีนั้นว่า “น้องหญิง เธอจงหลีกไปตราบเท่าที่ภิกษุทั้งหลายยังฉันอยู่” ภิกษุเหล่านั้นพึงแสดงคินว่า “ท่านทั้งหลาย พวกกระผมต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ เป็นอาบัติที่น่าตำหนิ ไม่เป็นสัปปายะ กระผมขอแสดงคินอาบัตินั้น”

๓. อนึ่ง ภิกษุใดไม่ได้รับนิมนต์ไว้ก่อน รับของเคี้ยวหรือของฉันในตระกูลที่ได้รับสมมติเป็นเสชะเช่นนั้น ด้วยมือตนเองแล้วเคี้ยวหรือฉัน ภิกษุนั้นพึงแสดงคินว่า “ท่านทั้งหลาย กระผมต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ เป็นอาบัติที่น่าตำหนิ ไม่เป็นสัปปายะ กระผมขอแสดงคินอาบัตินั้น”

๔. อนึ่ง ภิกษุใดไม่เป็นไข้อยู่ในเสนาสนะป่าที่รู้กันว่าน่าหวาดระแวง มีภัยน่ากลัวเช่นนั้น ไม่ได้รับแจ้งไว้ก่อนรับของเคี้ยวหรือของฉันด้วยมือตนเอง ในอารามแล้วฉัน ภิกษุนั้นพึงแสดงคินว่า “ท่านทั้งหลาย กระผมต้องอาบัติปาฏิเทสนียะ เป็นอาบัติที่น่าตำหนิ ไม่เป็นสัปปายะ กระผมขอแสดงคินอาบัตินั้น”

ท่านทั้งหลาย อาบัติปาฏิเทสนียะ ๔ ข้าพเจ้าได้ยกขึ้นแสดงแล้วแล

ข้าพเจ้าขอถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วในข้อเหล่านี้ เพราะฉะนั้นจึงนี้ ข้าพเจ้าทรงความไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อาบัติปาฏิเทสะนียะ จบ

๗. เสดิยวัตร ๗๕

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อเสดิยะ ๗๕ นี้แล มาสู่อุทเทสดังนี้

๑. ปริมัตถลวรรค ๑๐

๑. ฟังศึกษาว่า เราจักนุ่งให้เรียบร้อย
๒. ฟังศึกษาว่า เราจักห่มให้เรียบร้อย
๓. ฟังศึกษาว่า เราจักปกปิดกายให้ดี ไปในละแวกบ้าน
๔. ฟังศึกษาว่า เราจักปกปิดกายให้ดี นั่งในละแวกบ้าน
๕. ฟังศึกษาว่า เราจักสำรวจให้ดี ไปในละแวกบ้าน
๖. ฟังศึกษาว่า เราจักสำรวจให้ดี นั่งในละแวกบ้าน
๗. ฟังศึกษาว่า เราจักทอดจักษุลง ไปในละแวกบ้าน
๘. ฟังศึกษาว่า เราจักทอดจักษุลง นั่งในละแวกบ้าน
๙. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เวิกผ้า ไปในละแวกบ้าน
๑๐. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เวิกผ้า นั่งในละแวกบ้าน

๒. ปริมัตถลวรรค ๑๐

๑๑. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่หิ้วเราะดัง ไปในละแวกบ้าน
๑๒. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่หิ้วเราะดัง นั่งในละแวกบ้าน
๑๓. ฟังศึกษาว่า เราจักพูดเสียงเบา ไปในละแวกบ้าน
๑๔. ฟังศึกษาว่า เราจักพูดเสียงเบา นั่งในละแวกบ้าน
๑๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินโยกกาย ในละแวกบ้าน
๑๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งโยกเอิก ในละแวกบ้าน
๑๗. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินแกว่งแขน ไปในละแวกบ้าน
๑๘. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งแกว่งแขน ไปในละแวกบ้าน
๑๙. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินโคลงศีรษะ ในละแวกบ้าน
๒๐. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งโคลงศีรษะ ในละแวกบ้าน

๓. ขัมภกตวรรค ๑๐

- ๒๑. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินเท้าสะเอว ในละแวกบ้าน
- ๒๒. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งเท้าสะเอว ในละแวกบ้าน
- ๒๓. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินคลุมศีรษะ ในละแวกบ้าน
- ๒๔. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งคลุมศีรษะ ในละแวกบ้าน
- ๒๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เดินกระโหรง ในละแวกบ้าน
- ๒๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่นั่งรัดเข่า ในละแวกบ้าน

สารูปปะ ๒๖ มีเท่านี้

- ๒๗. ฟังศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาตโดยเอื้อเพื่อ
- ๒๘. ฟังศึกษาว่า เราจักใส่ใจแต่บาตรขณะรับบิณฑบาต
- ๒๙. ฟังศึกษาว่า เราจักรับข้าวให้พอเหมาะกะกับแกง
- ๓๐. ฟังศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาตเสมอขอบปากบาตร

๔. ลักกัจจวรรค ๑๐

- ๓๑. ฟังศึกษาว่า เราจักฉันทบิณฑบาตโดยเคารพ
- ๓๒. ฟังศึกษาว่า เราจักใส่ใจแต่ในบาตรขณะฉันทบิณฑบาต
- ๓๓. ฟังศึกษาว่า เราจักฉันทบิณฑบาตไปตามลำดับ
- ๓๔. ฟังศึกษาว่า เราจักฉันทข้าวให้พอเหมาะกะกับแกง
- ๓๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทบิณฑบาตขยุ่มลงแต่ยอด
- ๓๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ใช้ข้าวสุกกกลมแกงหรือกับข้าว เพราะอยากได้มาก
- ๓๗. ฟังศึกษาว่า เราไม่เป็นไข้ จักไม่ออกปากขอแกงหรือข้าวสุกมาฉันทส่วนตัว
- ๓๘. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่มุ่งตำหนิ มองดูบาตรของภิกษุเหล่าอื่น
- ๓๙. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ทำคำข้าวให้ใหญ่เกินไป

๔๐. ฟังศึกษาว่า เราจักทำคำข้าวให้กลม

๕. กพพวรรค ๑๐

- ๔๑. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่อ้าปากรอกำข้าวที่ยังไม่ถึงปาก
- ๔๒. ฟังศึกษาว่า ขณะฉัน เราจักไม่สอดมือทั้งหมดเข้าในปาก
- ๔๓. ฟังศึกษาว่า ขณะในปากมีคำข้าว เราจักไม่พุดคุย
- ๔๔. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันโยนคำข้าว
- ๔๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันกัดคำข้าว
- ๔๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันอาหารทำกระพุงแก้มตุ่ย
- ๔๗. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันสลัดมือ
- ๔๘. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันโปรยเมล็ดข้าวให้ล่วงหล่น
- ๔๙. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันแลบลิ้น
- ๕๐. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทำเสียงดังจ๊ับ ๆ

๖. สุรุสุรวรรค ๖

- ๕๑. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทำเสียงดังซู้ด ๆ
- ๕๒. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันเลียมือ
- ๕๓. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันเลียบาตร
- ๕๔. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่ฉันเลียริมฝีปาก
- ๕๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่จับภาชนะน้ำดื่มด้วยมือเปื้อนอาหาร
- ๕๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่เทน้ำล้างบาตรที่มีเมล็ดข้าวในละแวกบ้าน

โกชนปฏิสังยุต ๓๐ มีเท่านี้

๗. ฉัตตปาณิวรรค ๔

- ๕๗. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ ก็นร่วม
- ๕๘. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ ถือไม้พลอง

๕๙. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ ถือคัสตรา
 ๖๐. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ ถืออาวุธ

๘. ปาทุกาวรรค ๑๒

๖๑. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่สวมเขียงเท้า
 ๖๒. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ สวมรองเท้า
 ๖๓. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ อยู่ในยาน
 ๖๔. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ อยู่บนที่นอน
 ๖๕. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ นั่งรัดเข่า
 ๖๖. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ โปกศิระชะ
 ๖๗. ฟังศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ คลุมศิระชะ
 ๖๘. ฟังศึกษาว่า เรานั่งที่พื้นดิน จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่
 นั่งบนอาสนะ
 ๖๙. ฟังศึกษาว่า เรานั่งบนอาสนะต่ำ จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่
 นั่งบนอาสนะสูง
 ๗๐. ฟังศึกษาว่า เรายืนอยู่จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่ นั่งอยู่
 ๗๑. ฟังศึกษาว่า เราเดินอยู่ข้างหลัง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่
 เดินไปข้างหน้า
 ๗๒. ฟังศึกษาว่า เราเดินไปนอกทาง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่ใช่
 เดินไปในทาง

ธัมมเทศนาปฎิสังขต ๑๖ มีเท่านี้

๙. ปกิณณkawรรค ๓

๗๓. ฟังศึกษาว่า เราไม่เป็นไข้ จักไม่ยื่นถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ
 ๗๔. ฟังศึกษาว่า เราไม่เป็นไข้จักไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วน

น้ำลาย ลงบนของเขียว

๗๕. ฟังศึกษาว่า เราไม่เป็นไขจกไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วน
น้ำลาย ลงในน้ำ

ปกิณณกะ ๓ มีเท่านี้

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อเสขิยะ ๗๕ ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล
ข้าพเจ้าขอลามท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์
แล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้ง
หลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วในเรื่องนั้น เพราะฉะนั้นจึงนั่ง ข้าพเจ้าทรงความ
ไว้ด้วยอาการอย่างนี้

เสขิยะ จบ

๘. อธิกรณสมณะ ๗

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออธิกรณสมณะ ๗ นี้แล มาสู่อุทเทส เพื่อ
ความสงบระงับ ซึ่งอธิกรณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นอีก ดังนี้

๑. ฟังให้สัมมุขาวินัย (แก่คู่กรณีที่อยู่พร้อมหน้า)
๒. ฟังให้สติวินัย (โดยยกเอาสติขึ้นเป็นหลัก)
๓. ฟังให้อมฺพวินัย (แก่ภิกษุผู้หายเป็นบ้า)
๔. ฟังให้ปฎิญญาตกรณะ (แก่ผู้ทำผิด)
๕. ฟังให้เยภยยลิกา (ตัดสินตามเสียงส่วนมาก)
๖. ฟังให้ตัสสปาปิยลิกา (ลงโทษแก่ผู้ผิด)
๗. ฟังให้ติณวัตถารกะ (ประณีประนอมเหมือนกลบไว้ด้วยหญ้า)

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออธิกรณสมณะ ๗ อันข้าพเจ้ายกขึ้นแสดง
แล้วแล ข้าพเจ้าขอลามท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น ท่านทั้งหลายเป็นผู้

บริสุทธฺิแล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๒ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธฺิแล้วหรือ ข้าพเจ้าถามแม่ครั้งที่ ๓ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธฺิแล้วหรือ ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธฺิแล้วในเรื่องนั้น เพราะฉะนั้นจึงนึ่ง ข้าพเจ้าทรงความไว้ด้วยอาการอย่างนี้

อธิกรณสมณะ จบ

รวมสิกขาบท

ท่านทั้งหลาย คำแนะนำเบื้องต้น	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล
ธรรมชื่อปาราชิก ๔	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่อสังฆาทิเสส ๑๓	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่ออนิยต ๒	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่อนิสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่อปาจิตตีย์ ๙๒	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่อปาฏิเทสนียะ ๔	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่อเสขียะ ๗๕	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว
ธรรมชื่ออธิกรณสมณะ ๗	ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว

พระปาติโมกข์ของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น มีประมาณเท่านี้ มาในสุตะแล้ว นับเนื่องในสุตะแล้ว ย่อมมาสู่อุทเทส(ยกขึ้นแสดง)ทุก ๆ กิ่งเดือน อันภิกษุทั้งหลายทั้งปวงนั้นแล พึงเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน ชื่นชมยินดีต่อกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ร่วมมือกันศึกษาในพระปาติโมกข์นั้น ด้วยประการฉะนี้

ภิกขุปาติโมกข์ จบบริบูรณ์

